

Årsredovisning 2023

Kungsörs kommun

Innehåll

Kommunstyrelsens ordförande har ordet	3
Sammanfattning	4
Fem år i sammandrag	5
Organisation och styrning	6
Den kommunala koncernen.....	6
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	10
Förvaltningsberättelse	14
Händelser av väsentlig betydelse	14
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning.....	17
Ekonomiskt läge	17
Befolkningsutveckling	18
Bostadsmarknad	19
Näringsliv och arbetsmarknad	19
Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer.....	20
Finansiell risk.....	22
Pensionsförpliktelser.....	24
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning.....	26
Måluppfyllelse, verksamhetsmål	26
Måluppfyllelse, finansiella mål	35
Resultat och ekonomisk ställning.....	37
Balanskravsresultat	38
Väsentliga personalförhållanden	39
Förväntad utveckling	42
Kommunkoncernens finansiella förmåga och långsiktiga planering	42
Tillgodose ökande behov av bostäder för äldre.....	43
Omfattande reformer påverkar flera kommunala verksamheter	43
Finansiella rapporter	45
Resultaträkning	45
Balansräkning.....	46
Kassaflöde	47
Redovisningsprinciper och noter	48
Räkenskapernas samband	58
Driftredovisning	59
Kommunens totala driftresultat	60
Barn- och utbildningsnämndens ekonomiska resultat	60
Socialnämndens ekonomiska resultat.....	60

Kommunstyrelseförvaltningens ekonomiska resultat.....	60
Ekonomiskt resultat intern finans	61
De kommunala företagens ekonomiska ställning.....	61
Investeringsredovisning.....	63
Kommunkoncernens investeringar	63
Kommunens investeringsuppföljning	65
Större investeringsprojekt som har avslutats under året	66

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Föregående år skrev jag att vi stod inför för stora utmaningar. Jag vet att det är likaledes i år. Vi vet att det oroliga världsläget påverkar oss med stigande räntor och kraftig inflation. Vi har många tuffa beslut att ta och prioriteringar som måste göras i framtiden.

Vi jobbar vidare med planer för bostäder och industrimark men jag är övertygad att vi även måste prioritera i dessa planer. Vi vet också att det ekonomiska läget, på sikt, blivit tuffare för oss i offentlig sektor i och med stigande kostnadsökningar.

Resultaten har förbättrats både inom miljö - aktuell hållbarhet och företagsklimat där Kungsör landade på 23:e plats i Sverige. Kungsör klättrade även i undersökningen gällande trygghet, vilket är en mycket viktig faktor i dagens samhälle.

Kungsör fick även utmärkelse för bästa tillväxt i Länet 2023, ett gott betyg till vårt arbete i Kungsör. Men vi har också utmaningar inom skolan där vi startat upp ett arbete som jag är övertygad om att ge positiva resultat på sikt.

Vi var med på arrangemangskartan när det arrangerades EM i fårvallning och SM i rallylydnad för hundar under 2023. Ett mycket gott arbete av våra föreningar.

Avslutningsvis vill jag bara skicka en hälsning till alla medarbetare som utför ett bra arbete och jobbar för varumärket Kungsör.

Mikael Peterson
Kommunstyrelsens ordförande

Sammanfattning

Det händer mycket i kommunen. Ett axplock av det presenteras i denna årsredovisning. Ny lagstiftning har börjat gälla, nya byggnationer och annan utveckling av kommunen i stort har färdigställts eller på börjats, exempelvis är infrastrukturen på exploateringsområdet Runnabäcken 2 klar. Olika mindre och större projekt har pågått och det finns numera läkemedelsrobotar i äldreomsorgen. Kommunen har klättrats i olika rankingar kopplat till näringsliv, trygghet och miljö. Under året har bland annat samverkan mellan skolorna, socialtjänsten, Polisen och fritidsverksamheten varit en prioriterad fråga, bland annat kopplat till det förebyggande arbets sättet kallat Tidiga samordnande insatser (TSI).

Den sammanfattande bedömningen är att Kungsörs kommun vid årets slut hade en spridd måluppfyllelse där kommunen inte nådde hela vägen fram inom alla områden. Vid årets slut hade tre kommunfullmäktigemål uppfyllts i hög grad, ett mål var delvis uppfyllt och två mål var ej vara uppfyllda.

Kommunfullmäktigemål	Bedömning
Hållbara städer och samhällen	
God utbildning för alla	
God hälsa och välbefinnande	
Goda arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	
Hållbar konsumtion och produktion	
Finansiella mål	

Koncernens resultat uppgår till 12 790 tkr. Resultatet har sin huvudsakliga förklaring i de ökade skatteintäkterna med anledning av ökande sysselsättning. Verksamhetskostnaderna har ökat kraftigt på grund av den höga inflationen och den höga räntenivån. På grund av inflationen och ränteuppgången har byggtakten kraftigt bromsat in och flera planerade tomtförsäljningar uteblev, samtidigt som bygglovsintäkterna kraftigt minskade jämfört med tidigare år. Indexuppräknningen av pensionskostnaderna påverkar kommunen och samtliga koncernföretag och de som har lån har drabbats hårt av högre räntekostnader. Kungsörs kommuns helägda bolag har 20 miljoner kronor i högre räntekostnader 2023 jämfört med 2022.

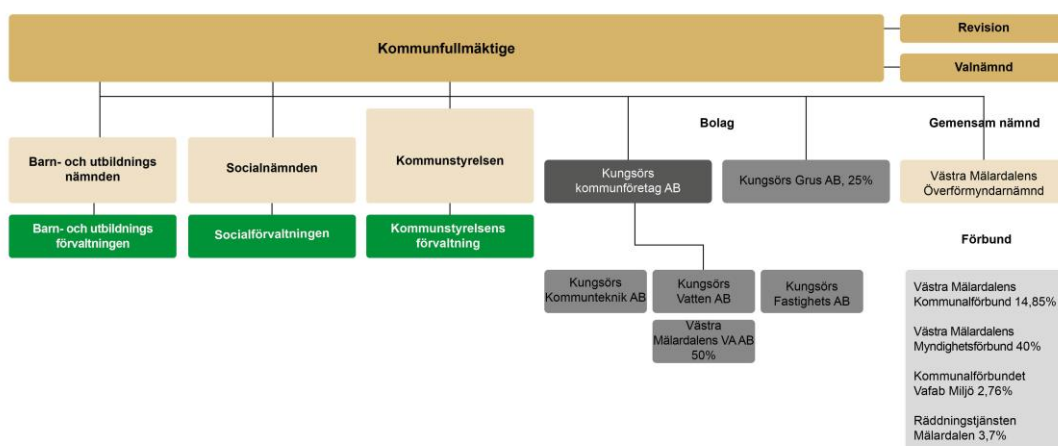
Det är inte bara Kungsörs kommun som har ekonomiska utmaningar. Hela Sverige befinner sig i lågkonjunktur. De ekonomiska utmaningarna förväntas fortgå även 2024. Först 2025 förväntas konjunkturen ta fart igen och utrymmet i de kommunala budgetarna öka.

Fem år i sammandrag

FEM ÅR I SAMMANDRAG	2019	2020	2021	2022	2023
<i>(tusentals kronor)</i>					
Folkmängd 31 dec	8 675	8 745	8 787	8 762	8 643
Kommunalskatt	22,03	22,03	22,03	22,03	22,03
Total skatt inkl landstingsskatt	32,91	32,91	32,91	32,91	32,91
Kommunen					
Nettokostnadsandel av skatteintäkt	98,9%	100,0%	97,8%	97,7%	98,5%
Verksamhetens nettokostnader	542 233	583 006	594 888	630 229	667 822
Skatteintäktsutveckling	5,1%	6,4%	4,4%	6,1%	5,0%
Nettokostnadsutveckling	5,8%	7,5%	2,0%	5,9%	6,0%
Årets resultat	8 155	7 627	15 195	14 179	15 910
Årets resultat i förh t skatteintäkter	1,5%	1,3%	2,5%	2,2%	2,3%
Tillgångar	501 362	597 197	694 085	661 606	689 424
Tillgångar per invånare	57,794	68,290	78,990	75,509	79,767
Eget kapital	318 761	326 389	341 583	355 762	371 562
Eget kapital per inv	36,745	37,323	38,874	40,603	42,990
Soliditet	63,6%	54,7%	49,2%	53,8%	53,9%
Ansvarsförbindelser pensioner	164 423	161 504	160 036	153 603	154 659
Borgensåtaganden	625 693	694 345	765 083	789 239	802 547
Ansvarsförbindelser o borgen per inv	91,080	97,867	105,283	107,606	110,749
Soliditet inkl ansvarsförb o borgen	-94,0%	-104,8%	-84,1%	-88,7%	-97,4%
Kommunala koncernen					
Kassa och bank	59 771	196 890	215 756	152 299	196 667
Årets kassaflöde	-129 437	137 118	18 866	-63 458	55 673
Extern låneskuld	611 330	680 830	756 330	781 330	795 858
Extern låneskuld per inv	70,470	77,854	86,074	89,173	92,081

Organisation och styrning

Den kommunala koncernen

Översikt över kommunens organisation

I det här avsnittet presenteras de organisatoriska delar som har betydelse för kommunkoncernens resultat och ekonomiska ställning. De kommunala verksamheterna organiseras enligt bilden. I Kungsör är stor del av den kommunala verksamheten organiserad i bolagsform eller tillsammans med andra kommuner. Många administrativa stöd- och servicefunktioner är centraliserade hos kommunstyrelsen men arbetar för samtliga förvaltningar och ofta även för de helägda bolagen.

Kungsörs kommun har tre nämnder med tillhörande förvaltningar: Kommunstyrelsen, Socialnämnden och Barn- och utbildningsnämnden. Den tekniska verksamheten och vatten- och avloppsverksamheten är bolagiserad i KKTAB (Kungsörs KommunTeknik AB) och KVAB (Kungsörs Vatten AB).

De kommunala förvaltningarna sköter den dagliga verksamheten, förbereder ärenden till nämnder och styrelser och genomför politiska beslut. Varje förvaltning och bolag har administration för samordning och service inom ansvarsområdet.

Kungsörs kommun samarbetar med andra kommuner i en rad frågor. Det finns ett myndighetsförbund tillsammans med Arboga kommun som hanterar miljö- och byggfrågor (Västra Mälardalens myndighetsförbund) och ett kommunalförbund tillsammans med Arboga, Köping och Surahammars kommuner som ansvarar för sådant som kommunernas IT-drift, telefoni, löneadministration, upphandling och beredskapsfrågor (Västra Mälardalens kommunalförbund).

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har en särställning i och med att den utövar uppsikt över kommunens övriga nämnder, bolag och gemensamma förbund. Kommunstyrelsen har även en egen förvaltningsorganisation med ett brett och omfattande uppdrag inom olika verksamhetsområden så som näringsliv, kultur, fritid, turism och samhällsutveckling. Det finns även en servicefunktion som ansvarar för kost och lokalvård i kommunstyrelsens förvaltning. I förvaltningen finns vidare centraliserade ekonomi-, personal-, kommunikations- och kanslifunktioner för samtliga nämnder och förvaltningar, samt resurser för stadsutveckling, miljöfrågor och interna processers kvalitet.

Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämnden har en förvaltning som ansvarar bland annat för förskoleverksamhet, grundskola och vuxenutbildning. Förvaltningen ansvarar också för verksamhetsområden inom svenska för invandrare, vägledning, integration, flyktingmottagande, gymnasiefrågor, musikskola, skolhälsovård samt fritidsgårdar och förebyggande ungdomsarbete.

Socialnämnden

Socialnämnden har en förvaltning som omfattar äldreomsorg, individ- och familjeomsorg samt funktionsstöd. Inom äldreomsorg ryms områdena hälso- och sjukvård, hemtjänst, särskilt boende och hemsjukvård. Individ- och familjeomsorgen handlägger all myndighetsutövning utifrån lagstiftning som gäller socialtjänstens individ- och familjeomsorg. Här finns också en funktion för arbetsmarknad och försörjning. Funktionsstöd omfattar myndighetsutövning utifrån vård- och omsorgens område, personlig assistans, daglig verksamhet, bistånd, LSS och färdtjänst.

Kungsörs helägda bolag

KKAB – Kungsörs Kommunföretag AB

KKAB är kommunens helägda moderbolag i den kommunala bolagskoncernen.

KFAB – Kungsörs Fastighets AB

Kungsörs Fastighets AB är Kungsörs kommuns allmännyttiga bostadsbolag som hyr ut bostäder och lokaler.

KKTAB – Kungsörs KommunTeknik AB

KKTAB har till uppgift att bistå Kungsörs kommun med den tekniska verksamheten; drift, gata, park, fastighet, naturvård och ekologi. KKTAB äger och förvaltar de flesta av de kommunala verksamheternas lokaler.

KVAB – Kungsörs Vatten AB

KVAB har till uppgift att bistå Kungsörs kommun med vatten-och avloppsverksamhet. Verksamheten är i huvudsak avgiftsfinansierad och regleras av en särskild vatten- och avloppslag.

Övriga kommunala bolag

VMVA - Västra Mälardalens vatten och avlopp

Ägs till 50 % av Kungsörs Vatten AB och 50 % av Arboga Vatten AB och är ett gemensamt bolag som nästa år ska sköta driften för de två kommunernas vatten- och avloppsverksamheter. Det bildades i juni 2023 men verksamhetsövergången kommer att ske den 1 januari 2024.

Kungsörs Grus

Ägs till 25% av Kungsörs kommun. Kungsörs Grus bryter och levererar grus till cementfabriker.

Kommunalförbund

VMKF – Västra Mälardalens Kommunalförbund

VMKF är ett samarbete mellan Kungsör, Arboga, Köping och Surahammars kommuner. Förbundet hanterar krisberedskapsfrågor, upphandlingar, bostadsanpassningsbidrag och parkeringstillstånd. Även IT- , telefoni- och lönefrågor samordnas i förbundet.

VMMF – Västra Mälardalens Myndighetsförbund

VMMF är ett samarbete med Arboga kommun i miljö-, hälsoskydds- och byggfrågor.

Räddningstjänsten Mälardalen

Räddningstjänsten upprätthåller en gemensam organisation för räddningstjänst och andra uppgifter för medlemskommunerna Västerås, Hallstahammar, Surahammar, Arboga, Kungsör och Köping.

Kommunalförbundet Vafab Miljö

Vafab Miljö består av kommunerna i Västmanland samt Heby och Enköpings kommun. Förbundet tillhandahåller och utvecklar avfallstjänster på uppdrag av medlemskommunerna.

Gemensam nämnd

Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd

Överförmyndarnämnden ansvarar för tillsyn och kontroll av förmyndares, förvaltares och gode mäns uppdrag enligt föräldrabalken. Överförmyndarnämnden är gemensam för Köping, Arboga, Kungsör, Hallstahammar och Surahammar.

Övriga samverkansorgan

Samordningsförbundet Västra Mälardalen

En fristående organisation som bildades i maj 2010 av medlemmarna; Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Region Västmanland, Arboga, Köping och Kungsörs kommun. Samordningsförbundet samordnar arbetslivsriktade rehabiliteringsinsatser för personer mellan 16-64 år. Samordningsförbundet är under avveckling och i stället övergår verksamheten till det nya samordningsförbundet i Västmanland, se nedan (KF 2023-03-20 § 15).

Västmanlands samordningsförbund

Den 1 maj 2023 bildades Västmanlands samordningsförbund genom en sammanslagning av de tre samordningsförbunden i Västmanland. Det nya förbundets medlemmar består av kommunerna Arboga, Fagersta, Hallstahammar, Kungsör, Köping, Norberg, Sala, Skinnskatteberg, Surahammar och Västerås, samt Region Västmanland, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen.

Privata utförare

Kommuner har stor frihet att välja i vilken form den kommunala verksamheten ska bedrivas. Nationellt görs uppföljning över hur mycket av kommunens obligatoriska verksamhet som utförs av olika aktörer. Kommunens vägval är strategiskt viktigt men utvecklingen drivs även på av folkets rätt att välja utbildning och vård utanför den egna kommunen. Under 1990- och 2000-talen genomfördes flera statliga valfrihetsreformer med syftet att öka individens valfrihet och underlätta för privata aktörer att vara verksamma inom välfärdens områden.

Kommunen finansierar barns plats hos privata förskolor och elevers plats i privata grundskolor och gymnasieskolor när vårdnadshavarna har valt den formen. Ersättningen regleras av skollagen och beslutas av Barn- och utbildningsnämnden årligen. Kommunen har inte beslutat att tillämpa lagen om valfrihet (LOV) för privata utförare inom hälsovård och socialtjänster (lag 2008:962 om valfrihetssystem).

Kommunen anlitar privata utförare inom individ- och familjeomsorgens område för att komplettera den egna kommunala organisationen med insatser utifrån individuella behov. Det handlar exempelvis om familjehemsplaceringar eller hem för vård eller boende (HVB). Kommunen anlitar även privata utförare för personlig assistans, som i bland är anhöriga till vårdtagarna och i bland anställda i ett privat företag.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är Kungsör kommuns högsta beslutande organ och består av 31 ledamöter som utses i allmänna val vart fjärde år. Kommunfullmäktiges roll är att fastställa kommunövergripande visioner, planer, mål och uppdrag för den kommunala koncernen. De beslutar även om frågor av principiell beskaffenhet, reglementen, bolagsordningar och ägardirektiv för de kommunala bolagen. Det är Kommunfullmäktige som utser ledamöter i kommunstyrelsen och nämnder samt föreslår styrelseledamöter till de kommunala bolagen.

I samband med budgeten fastställer kommunfullmäktige konkreta mål för god ekonomisk hushållning samt ekonomiska krav och ramar för kommande år. Dessa följs upp i delårsrapporter, verksamhetsberättelser och i årsredovisningen. Kommunfullmäktige avgör om kommunstyrelsens avrapportering i rapporterna ska godkännas och huruvida styrelser och nämnder ska beviljas ansvarsfrihet för det gångna året.

Mandatfördelning innevarande mandatperiod

Vart fjärde år är det val till kommunfullmäktige och antalet röster avgör hur många mandat de politiska partierna får i fullmäktigeförsamlingen. I Kungsör styr en koalition mellan Socialdemokraterna (som är det största partiet), Centerpartiet och Vänsterpartiet. Dessa tre styrande partier har tillsammans 16 mandat.

Oppositionspartierna Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna och Liberalerna har också bildat en samverkan. Tillsammans med Sverigedemokraterna har dessa en valteknisk samverkan som samlar ihop till 15 mandat i fullmäktige.

Parti	Mandat
Socialdemokraterna	11
Sverigedemokraterna	7
Moderata samlingspartiet	5
Centerpartiet	3
Vänsterpartiet	2
Kristdemokraterna	2
Liberalerna	1
Totalt fördelas	31 mandat

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för verkställighet, uppföljning och utvärdering, vilket inkluderar ledning och samordning av mål, riktlinjer, direktiv och ekonomi för styrning och kontroll av hela den kommunala koncernen. Det sker genom att kommunstyrelsen regelbundet kräver avrapportering av ekonomi och verksamhet från nämnderna, bolagen och kommunalförbunden. Kommunstyrelsen rapporterar till kommunfullmäktige.

Nämnder och bolagsstyrelser

Nämnderna och bolagsstyrelserna ansvarar för att sina respektive verksamheter utvecklas, följer lagar och riktlinjer samt bidrar till att kommunfullmäktiges uppdrag verkställs och mål uppnås. KKAB som är moderbolag till de helägda aktiebolagen i koncernen, svarar för viss operativ samordning mellan bolagen samt mellan bolagen och kommunen. Det innebär att KKAB:s styrelse ansvarar för att följa upp att dotterbolagen utvecklas enligt mål och direktiv från kommunfullmäktige samt löpande identifierar samordningsfördelar inom koncernen.

Nämnderna och KKAB rapporterar till kommunstyrelsen.

Tjänstepersoner

Tjänstepersonerna säkerställer att de politiska organen har tillgång till korrekta beslutsunderlag vid beredning av ärenden och för att tillräcklig kompetens finns för att bedriva den operativa verksamheten. Tjänstepersonerna översätter de politiska målen till operativa mål och konkreta aktiviteter. Tjänstepersonerna svarar inför sina respektive nämnder eller bolagsstyrelser och rapporterar regelbundet hur ekonomin och verksamheten utvecklas.

Kungsörs styrning- och uppföljningsprocess utgår från Kungsörs styrmodell, vilken utgår från Kungsörs vision.

Kungsörs vision och ledord

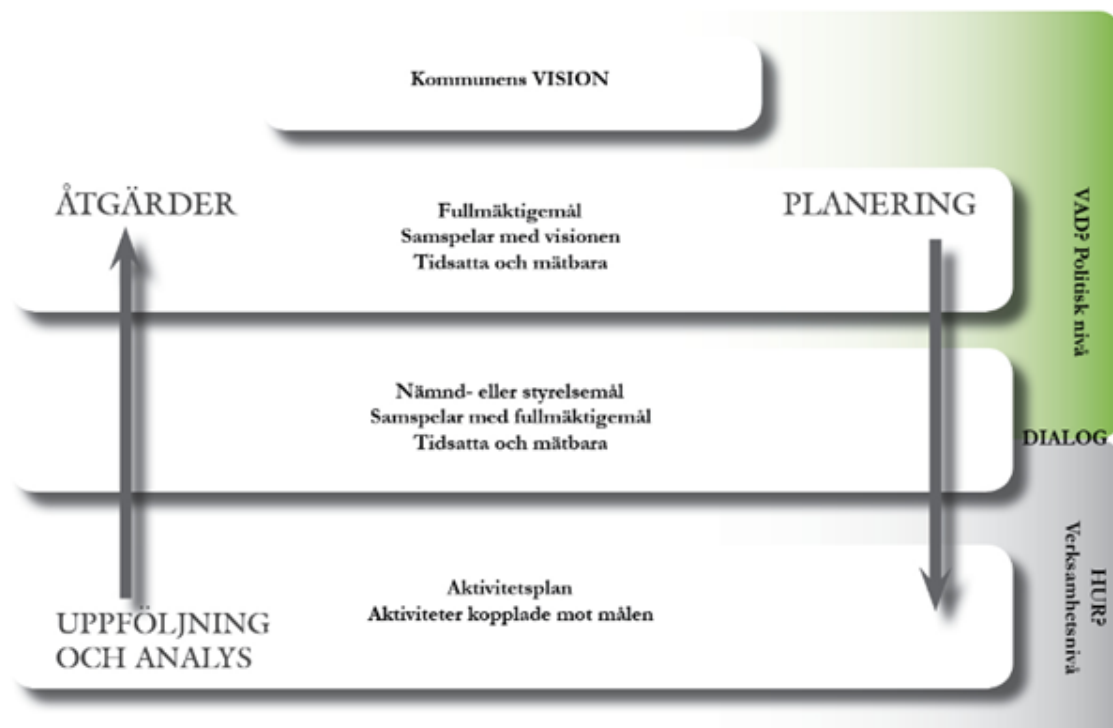
- Vårt Kungsör är den naturnära attraktiva Mälarkommunen, där vi med öppenhet och kreativitet får människor och företag att mötas och växa. Visionen är långsiktig och gäller fram till 2025.

För att nå visionen arbetar kommunen efter tre ledord; Öppenhet, Kreativitet, Närhet.

Öppenhet innebär att vi är stolta över vårt Kungsör. Vi uppmuntrar och värnar om varandra med en öppen och positiv attityd. Oliktid och mångfald ser vi som en tillgång. Det finns möjlighet för alla att vara delaktiga och påverka vår framtida utveckling.

Kreativitet innebär att vi i samverkan får saker att hända i ett Kungsör där både människor och företag växer. I ett kreativt klimat skapar vi engagemang och framåtanda. Långsiktiga lösningar, i takt med omvärldens förändring, bidrar till kommunens hållbara utveckling. Här tar vi tillvara idéer och kompetenser i en innovativ miljö som skapar fördelar och framgång.

Närhet innebär att vår kungliga livsmiljö är valet för den som vill leva hållbart och tryggt i den lugna orten eller på landsbygden. Kungsör är en plats där man vill vara. Här är det nära till Mälaren, natur och friluftsliv, och det är enkelt att skapa en aktiv fritid. Vårt attraktiva och variationsrika boende i Mälardalen är en styrka där goda kommunikationer gör det möjligt att ta tillvara andra städers kvaliteter.

Planering, uppföljning, analys och åtgärder

Kommunen och bolagen planerar, leder, följer upp och bedömer verksamheten utifrån kommunfullmäktiges, nämndernas och styrelsernas mål. Kommunfullmäktiges mål uttrycker långsiktiga mål för verksamheterna – VAD den politiska majoriteten anser viktigast att åstadkomma för kommunens utveckling under mandatperioden. Varje fullmäktigemål har ett eller flera nyckeltal kopplade till sig med angivna målvärden. Dessa används för att löpande följa att arbetet går åt rätt håll samt för att bedöma måluppfyllelsen. Kopplat till fullmäktiges mål kan fullmäktige även besluta om riktande nämnd- och styrelsemål för innevarande år som sedan delas ner till berörda nämnder och styrelser att arbeta med. Nämnden och styrelsen kan sedan komplettera med ytterligare mål och nyckeltal.

Målen bryts sedan ner i aktiviteter som beskriver HUR verksamheterna ska arbeta för att målen ska kunna nås. Samtliga mål, nyckeltal och aktiviteter följs upp minst två gånger per år. Samtliga nämnder och styrelser har i sina respektive verksamhetsberättelser avseende perioden första januari - 31 december bedömt måluppfyllelsen för sina mål och nyckeltal.

Metod för bedömning av måluppfyllelse

I årsredovisningen förekommer olika färgsymbolor som visar graden av måluppfyllelse, nedan finns en förklaring kring symbolerna och dess innebörd.

Kommunfullmäktigemål, nämnd- och styrelsemål	Symbol för måluppfyllelse	Innebörd	Nyckeltal	Symbol för måluppfyllelse	Innebörd
Måluppfyllelsen för respektive mål bedöms med hjälp av tillhörande nyckeltal		Målet är helt uppfyllt på grund av att alla nyckeltal nått sina målvärden och visar grönt.	Måluppfyllelsen för respektive nyckeltal visar hur nära senaste utfall är i förhållande till uppsatt målvärde		Utfall i nivå med eller bättre än målvärdet
		Målet är i hög grad uppfyllt på grund av att övervägande del av nyckeltalen visar grönt samtidigt som inget nyckeltal visar rött.			Utfall nära målvärdet
		Målet är delvis uppfyllt på grund av att övervägande del av nyckeltalen visar gult alternativt har en spridning som visar grönt, gult och rött.			Utfall långt från målvärdet
		Målet är ej uppfyllt på grund av att övervägande del av nyckeltalen visar rött.			

Förvaltningsberättelse

Händelser av väsentlig betydelse

Nya planer och strategier

Under året antogs en ny planeringsstrategi för Kungsörs kommun enligt plan- och bygglagen (PBL) 3 kap. 23 §. Kravet på planeringsstrategi är nytt och ersätter tidigare krav på aktualitetsprövning. I planeringsstrategin bedömer kommunfullmäktige i vilken utsträckning den befintliga översiktsplanen är aktuell och tar ställning till kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen. Detta resulterade i en bedömning om att Kungsörs kommun behöver ta fram en ny översiktsplan då det tillkommit nya lagar, mål, strategier och program både på nationell, regional och kommunal nivå.

För varje mandatperiod, senast per den 31 december året efter ett val, ska kommunens fastställa ett styrdokument för sitt arbete med krisberedskap. Plan för kommunens krisberedskap 2023-2026 har antagits och beskriver kommunens övergripande inriktning och prioriteringar för arbetet med krisberedskap, civilt försvar och säkerhetsskydd. Detta enligt Överenskommelse om kommunernas krisberedskap mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) ska kommunen.

Nytt vattenbolag

Det nya gemensamma driftbolaget Västra Mälardalens vatten AB (VMVA) har bildats och ägs till lika delar av Kungsörs Vatten AB och Arboga Vatten AB. Verksamhetsövergången sker 1 januari 2024 och då flyttas personalen i moderbolagen över till det nya bolaget.

Ny lagstiftning

Från 1 juli 2023 började förändringar i skollagen gällande i syfte att öka deltagandet i förskolan. Ändringarna innebär nu att alla kommuner ska arbeta aktivt uppsökande och ta kontakt med vårdnadshavare till barn som inte har en plats i förskolan. Kommunen ska informera om förskolan och barns rätt till förskola. Detta ska göras inför hösten det år barnet fyller tre år.

Sedan 2 juli 2023 gäller nya bestämmelser i skollagen som syftar till stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning. Det som tidigare hette grundsärskolan, gymnasiesärskolan och komvux som särskild utbildning har också ändrat namn till anpassade skolformer. Under höstterminen införde Hagaskolan Anpassad grundskola för mellanstadiet, vilket innebär att kommunen nu erbjuder Anpassad grundskola från förskoleklass till och med årskurs 6 i egen regi.

Skyddad yrkestitel för undersköterskor trädde i kraft 1 juli 2023 och för att ha rätt att använda den skyddade yrkestiteln undersköterska inom vård och omsorg, behövs ett bevis från Socialstyrelsen.

Från och med den 1 oktober 2023 började lagstiftningen om 11 timmarsregeln om dygnsvila och återhämtning gälla. Det innebär i korthet att medarbetarnas rätt till 11 timmars sammanhängande dygnsvila under varje 24-timmarsperiod förstärktes och att möjligheterna att göra undantag begränsades.

Ranking för Kungsörs kommun

- I Svenskt näringslivs enkätresultat för lokalt näringslivsklimat fick Kungsör bästa rankingen i länet och hamnade på plats 23 i Sverige. Några rankingområden där Kungsörs goda resultat stack ut var inom områdena; Kommunala tjänstemäns attityder till företagande (plats 4 av 290) och Kommunens information till företagen (plats 4 av 290).
- Bästa Tillväxt i Västmanland tillföll Kungsörs kommun 2023 tack vare 27 Kungsörbaserade företags tillväxt. Utmärkelsen har delats ut sedan 2007 och går till den kommun i varje län i Sverige som har störst andel företag som nyanställer, ökar sin omsättning och går med vinst under året.
- I undersökningen Sveriges tryggaste kommuner (SKR och MSB) hamnar Kungsör på plats 36 (av 290 kommuner) och är därmed länets tryggaste kommun.
- I Aktuell Hållbarhets kommunrankning "Miljöbästa kommun" klättrar Kungsör från plats 70 till 64.

Minskad befolkning

Sedan 2013 har Kungsörs invånarantal stabilt ökat från år till år, men sjönk för första gången under 2022 och har fortsatt sjunka även under 2023, vilket bland annat leder till minskade skatteintäkter för kommunen.

Åtgärder för att minska kommunens kostnader

Utifrån årets ekonomiska förutsättningar har arbete genomförts i syfte att minska kommunens kostnader på olika sätt;

- Kungsörs KommunTeknik AB har avvecklat personalresurser.
- Åtgärder för att sänka livsmedelskostnaderna har vidtagits, bland annat har kommunen minskat på animaliska proteiner, infört dagliga matsvinnsmätningar samt justerat så det numera serveras ett huvudalternativ till lunch inom äldreomsorgen. På så sätt har det blivit lättare att beställa rätt antal portioner och därigenom har matsvinnet och överköp av lagervaror minskat.
- Kungsör har startat upp en Anpassad grundskola, i egen regi, på Hagaskolan. En lösning som minskar kommunens kostnader med flera miljoner kronor per år.
- För att effektivisera lokalresurserna och säkerställa planen för lokalernas underhåll har en lokalförsörjningsplan tagits fram. Verksamhetslokalerna ägs i huvudsak av kommunens helägda bolag, men finansieras genom hyror som kommunen betalar. I anslutning till beslutet om budget 2024 och plan för 2025-2026, gavs kommunstyrelsen i uppdrag från fullmäktige att sänka lokalkostnaderna med 5 000 tkr år 2025. Arbetet med att säkerställa den kostnadsminskningen har påbörjats.

Större digitaliseringsprojekt

Under årets första halvår har flera, stora, projekt slutförts i syfte att utveckla och effektivisera kommunens interna processer;

- Dokumentreda för struktur och ordning och tillgängliggörande av styrande dokument inom kommunen. Kommunens styrande dokument kommer på ett smidigare sätt vara tillgängligt på bland annat webben och kommunens intranät.
- Nytt intranät för internkommunikation.
- Beslutsstödsystemet Hypergene för planering och uppföljning av alla kommunens verksamheter.
- Digital signering för läkemedelshantering.
- Läkemedelsrobotar inom äldreomsorgen.
- Dokumentationssystemet Lifecare inom hälso- och sjukvården.
- Systemet ADATO för hantering av sjukfrånvaro och rehabprocesser.

Det har varit många involverade och engagerad medarbetare i projekten både inom Kungsörs kommun och bolag men också inom Arboga, Köping och Västra Mälardalens Kommunalförbund.

Byggnationer och utveckling av kommunen

Kungsörs kommun har under året färdigställt infrastrukturen på Runnabäcken 2 inför kommande byggnationer samt fortsatt utveckla hamnområdet, färdigställt en ny T-brygga vid badet i Skillinge samt färdigställt ytskiktsrenovering på Södergården. Utöver detta har även gatubelysningen byts ut till LED och motsvarande för verksamhetsfastigheter pågår fortfarande.

Kommunstyrelsen fattade i slutet av året beslut om att godkänna etappindelningen av en ny ridskola i Klämsbo. KKTAB tilldelades detaljprojekteringsmedel på 1 400 tkr för att under våren 2024 detaljprojektera och presentera exakta kostnader för en eventuell investering av etapp 2 och 3. En eventuell etapp 4 får tas ställning till senare i processen

Kommunen har och kommer fortsatt arbeta efter inriktningsbeslut om nybyggnation av trygghetsboende. För att kommunen fortsatt ska kunna hålla kön till särskilt boende liten kommer det inom en 3-årsperiod behöva byggas ytterligare ett trygghetsboende.

En mötesplats för personer med psykisk ohälsa och de som tillhör socialpsykiatrins målgrupp har skapats. Detta är ett led i det förebyggande arbete som kommunerna ska bedriva när det gäller psykisk hälsa/ohälsa.

Utöver detta har bland annat följande skett:

- Verksamhetsanpassning för Turisten 6 - klar.
- Gatu- och VA-byggnation Siktvägen - Klar.
- Gång- och cykelväg kungsringen (aktuell etapp - klar), Centralvallen (klar), Torpa (pågår).
- Byggnation av vatten- och avloppsledning till och i Valskog - pågår.

- Framtagande av ny VA-taxekonstruktion och avgifter - pågår.
- Kvalitetssäkring av dricksvattenförsörjningen - pågår.

Samarbeten och övriga händelser

- Två mästerskap arrangerades i tre olika hundsporarter av lokala föreningar. SM i Lydnad och Rallylydnad på Centralvallen samt EM i fårvallning på Norrby Gård. Kungsörs kommun har bidraget genom att vara bollplank till de arrangerande föreningarna Kungsörs BHK och Westmanlands vallhundsklubb samt med visst ekonomiskt stöd.
- Samverkan med skola, polis och fritid har varit och är prioriterad kopplat till det förebyggande arbete och tidiga samordnande insatser (TSI) för ungdomar med ett riskbeteende. Under år 2022 inrättades en tillfällig projektjänst som ungdomsbehandlare kopplat till detta och nu har tjänsten permanentats då tjänsten visat på goda resultat och bidragit till fördjupad samverkan mellan samtliga parter inom TSI.
- Kungsör kommun deltar i ett demokratiprojekt i samverkan med Rufunsa från Zambia, i syfte att delaktiggöra barn och unga i kommunens verksamheter och stärka jämställdheten. Projektet kommer pågå till och med 2024 och möjligtvis förlängas. Projektet finansieras av ICLD (Internationellt Centrum för Lokal Demokrati). I våras kom en delegation från Rufunsa till Kungsör och då stod skolan i fokus. Under hösten genomförde Kungsör ett besök hos Rufunsa.
- Inom förskola och skola har och kommer man även fortsättningsvis lägga stor vikt vid att arbeta med värdegrund och på olika sätt förebygga psykisk ohälsa hos eleverna. Verksamheterna har fortsatt sitt arbete med Viktig vuxen och lågstadiet har även börjat arbetat in begreppet "En viktig kompis" i syfte att stärka relationer mellan elever och minska utanförskap och utsatthet/kränkningar.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Ekonomiskt läge

De ekonomiska utsikterna har varit bistra under nästan hela 2023, men mot det absoluta slutet av året fick prognosmakarna något ljusare i blicken. Avgörande för hur svensk ekonomi har utvecklats har varit inflationsnivån mätt som KPI (konsumentprisindex). Inflationen har sjunkit globalt, men precis som i omvärlden har den varit hög under hela 2023. KPI är ett årsmått med rullande tolv månader och eftersom månadsinflationen var hög under 2022, har KPI som årsmått fortsatt att påverkas även av 2022 års kraftiga uppgång. Under 2023 har KPI utvecklats från januari månads 11,7 procent till december månads 4,4 procent. Förutom den allmänna prisutvecklingen påverkas inflationen av det faktum att den svenska kronan är väldigt svag jämfört med andra för svensk del betydande valutor.

Sverige befinner sig i en lågkonjunktur som kommer att fördjupas 2024. Utsikterna för när konjunkturen vänder uppåt har förskjutits under året. Riksbanken har höjt styrräntan successivt, men från och med 27 september ligger styrräntan still på 4,0 procent. Det har under hela året rått stor osäkerhet om räntebanans utveckling.

Det som framförallt påverkar Kungsörs kommun kopplat till inflationen är två saker: den rejäla ökningen av pensionskostnader samt den totala inbromsningen av nya investeringsprojekt på bostadsmarknaden. Budgeterade pensionskostnader ökade med ca. 18 000 tkr 2023 jämfört med 2022 och prognoserna framåt har justerats uppåt på grund av att inflationen hållit i sig på högre nivåer och lönesumman har ökat långsamt. Vad gäller den kraftiga inbromsningen på bostadsmarknaden påverkade det kommunen högst väsentligt genom att budgeterade försäljningsintäkter för tomterna på Runnabäcken 2, motsvarande ca. 19 000 tkr, uteblev. Hushållens stramare ekonomi, kraftigt höjda bostadsräntor och byggkostnader samt en ökad ovilja till finansiella risker gör att Boverket tror att byggtakten kommer att vara låg under lång tid framöver (Byggprognosen, Boverket, 2023-06-08). Däremot är behoven fortsatt stora av nya bostäder och den yngre generationen har det särskilt svårt att ta sig in på bostadsmarknaden.

Med tiden har de ekonomiska utsikterna ljusnat. SKR spår i cirkuläret 24:15 att konjunkturedgången bottenar under 2024 och att återhämtningen inleds 2025. Då förväntas även sysselsättningen ta fart igen, från att ha minskat sedan slutet av 2023.

Befolkningsutveckling

Kungsörs kommun hade vid årsskiftet 8 643 invånare. Det är en minskning med -119 personer jämfört med 2022. Samtliga kommuner i länet förutom Västerås minskade i befolkning. För Kungsör var födelseunderskott -18 personer och flyttnettot negativt med -105 personer. Lägg därtill en positiv justeringspost från Skatteverket på 4. Det var endast Västerås som hade ett födelseöverskott i Västmanlands län. Västmanländska kommuner är inte ensamma om att tappa i befolkning. I Sverige ökade befolkningen endast i 95 kommuner men minskade i hela 193.

Hela Sverige erfar den lägsta befolkningsökningen sedan 2001. Ökningen är endast 0,3 procent, vilket motsvarar 30 200 personer. Det beror delvis på att antalet födda är relativt lågt, men främst på det låga invandringsnettot. Det låga invandringsnettot beror till stor del på den av Tidöpartierna beslutade folkräkningen, varigenom Skatteverket avregistrerade flera tusen folkbokförda personer som inte längre bor i Sverige. Men även om dessa avregistreringar elimineras från statistiken så är folkökningen ändå den lägsta sedan 2001. Antalet födda är det lägsta sedan 2003 och antalet födda barn per kvinna är det lägsta som någonsin har uppmätts och understiger nu 1,5. (Mätningarna startade år 1749.)

Kungsörs kommun ingår i den Stora flytt- och boendestudien från Kairos Future, där 17 kommuner och SKR är medarrangörer. Materialet kommer att användas av hela kommunkoncernen och i samarbete med grannkommunerna i arbetet med marknadsföringsstrategier, mål- och visionsarbete samt politiska prioriteringar. En kommunspecifik rapport för Kungsörs kommuns flytt-mönster genomlyser förutsättningar och framtid för Kungsör som en attraktiv boendeort.

I den kommunspecifika rapporten redovisas mycket statistik. Under åren 2012-2019 ökade befolkningen markant till följd av invandringen. Sedan har befolkningen även ökat på grund av inrikes flytt, av framförallt barnfamiljer från Eskilstuna, under de sk. pandemiåren 2020-2021. Numera är invandringsöverskottet obefintligt och födelseöverskottet har legat nära noll de

senaste 15 åren. Det har medfört en befolkningsminskning åren 2022-2023 till följd av utflyttning.

Framgent antas flytt-mönstren i Sverige bland annat påverkas av klimatet, digitaliseringens möjligheter och en åldrande befolkning. Kungsörs kommun har en stor fördel som boendekommun, med pendlingsmöjligheter till flera större kommuner med mer varierat arbetsmarknadsutbud. Enligt Kairos Future spelar arbetsmarknaden allt mindre roll för valet av boendeort. Nuförtiden är det istället viktigt att ha en god livskvalitet.

I nedanstående tabell redovisas befolkningsutvecklingen mätt den 1 november, vilket är det som påverkar skatteunderlaget.

Befolkning 1 november	2019	2020	2021	2022	2023
Kungsörs kommun	8 637	8 729	8 810	8 752	8 669

Bostadsmarknad

I Kungsörs kommun finns det cirka 4 000 hushåll, i genomsnitt bor det 2,2 personer per hushåll. Det är vanligast med en eller två personers hushåll och de flesta, 64 procent, bor i småhus. Äganderätterna utgör 58,8 procent, hyresrätter 37,7 procent och bostadsrätter 3,6 procent. Jämfört med Västmanland och riket har kommunen en hög andel äganderätter och låg andel bostadsrätter.

Kungsörs kommun har uppvisat en positiv befolkningsutveckling mellan 2012 och 2021, vilket resulterat i ett underskott av bostäder då för få bostäder byggts i förhållande till befolkningsutvecklingen. Under 2022-2023 minskade befolkningen, tillsammans med en osäker omvärld, högre bostadsräntor och högre produktionskostnader har efterfrågan på småhustomter minskat. De kommande åren kommer det förmodligen att ta längre tid att sälja tomter och påbörja byggnation.

I det befintliga bostadsbeståndet i kommunen bor många äldre kvar i sina småhus vilket resulterar i att yngre familjer inte kan flytta in i småhusbeståndet. Flyttkedjorna behöver fungera bättre och fler bostäder behöver byggas för att det ska finnas bostäder för alla i olika skeenden i livet och för att uppnå balans på bostadsmarknaden.

Under de tre första kvartalen 2023 har det färdigställts tio nya småhus, det har även påbörjats byggnation av åtta småhus. Det finns färdiga detaljplaner för Runnabäcken, Alen, Sälgen och Borgvik och arbete med fler detaljplaner pågår som möjliggör byggnation av cirka 200 bostäder inom de kommande åren. Förutsättningen för att dessa bostäder ska byggas är att detaljplaner antas, vinner laga kraft och att tomterna säljs och bebyggs.

Näringsliv och arbetsmarknad

Kungsör har 749 aktiva privata företag som tillsammans sysselsätter 1 730 personer. Största privata arbetsgivaren i Kungsörs kommun är Gnutti Carlo med sina cirka 300 medarbetare. Kungsör är av tradition en industriort, närmare 30 procent av Kungsörs kommuns invånare

arbetar inom tillverkningsindustrin. Tillsammans med lokala näringslivet jobbar Kungsörs kommun fokuserat för ett bättre företagsklimat, för tillväxt, nya etableringar och affärer.

I Kungsör var andelen arbetslösa 7,7 procent av arbetskraften i december 2023, vilket är en minskning med 0,5 procentenheter jämfört med samma period förra året. Motsvarande siffra för Västmanlands län var 7,9, vilket är en minskning på 0,2 procentenheter jämfört med förra året. Högst arbetslöshet inom länet finns i Fagersta (10,6) medan Sala har längst andel arbetslösa (5,9). För riket var utfallet oförändrat i jämförelse med förra året och landade på 6,7.

Vid årsskiftet höjdes pensionsåldern i Sverige med ett år, vilket påverkar Arbetsförmedlingens månadsstatistik genom att den statistik som redovisas för 2022 redovisar arbetskraften som personer i åldern 16-64 år och från och med 2023 redovisas densamma som personer i åldern 16-65 år. Det innebär att historiska jämförelser med årets statistik blir aningen missvisande.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Omvärldsrisk

Omvärldsläget är en krutdurk och påverkar träffsäkerheten i ekonomiska prognoser och behovet av politiska prioriteringar. Samtidigt som kommunsektorn får en allt skralare ekonomi måste svenska staten tänka på rikets säkerhet, rusta upp försvaret och bistå utländska stridskrafter.

Det har uppstått spänningar mellan USA och Kina till följd av Kinas verbala aggressivitet mot Taiwan. Kina och USA är två stora kärnvapenmakter och upprätthåller ett slags maktbalans över världen; mellan demokratier och enpartistater/diktaturer. Taiwan å andra sidan producerar 90 procent av världens avancerade mikrochip, som är oumbärliga för elektroniska apparater över hela världen. Om aggressionerna skulle tillta betydande, är det svårt att överblicka vilka de globala konsekvenserna skulle bli.

Samtidigt håller Indien på att gå om Kina som den folkrikaste nationen i världen. Idag har båda länderna ca. 1,4 miljarder invånare. Indiens tillväxttakt är stark och spås bli världens tredje största ekonomi inom kort. Indien blir således en maktspelare på den globala marknaden och är på väg att rita om den globala handelskartan. Både Kina och Indien har omfattande ekonomiska intressen i Afrika.

I många afrikanska länder är befolkningen hårt ansatt av inbördeskrig och klimatförändringarna. Dessa länder har av strukturella och ekonomiska skäl inte anpassningsförmågan att klara av det varmare klimatet. På flera platser är situationen outhärdlig och barn och vuxna dör. En bråkdel lyckas fly till andra länder. Under två dygn i september 2023 anlände t.ex. 8 500 afrikanska flyktingar till den italienska ön Lampedusa. EU anses inte kunna ta emot flyktingar i den omfattning som skedde från mellanöstern 2015 och har ingått bilaterala överenskommelser med nordafrikanska länder för att minska flyktingströmmen.

Under hösten startade också den mycket våldsamma och fortfarande pågående konflikten mellan terrororganisationen Hamas, som styr Gaza, och staten Israel. Konflikten är oerhört brutal

och dödlig med många civila offer. Bara den 7 oktober dödades 1 200 människor och 200 civila togs som gisslan; både barn och äldre. I motoffensiven har dödstalen tiofaldigats.

Ett annat blodigt krig har pågått i närmare två år och det ser inte ut att vara nära en upplösning. Kriget i Ukraina är en humanitär katastrof och har föranlett Sverige att ansöka om medlemskap i Nato, upprusta försvaret och ställa högre krav på svenska myndigheters säkerhetsarbete. Ukraina är en av världens största spannmålsproducenter och kriget har märkbart påverkat livsmedelspriserna i Europa. Många europeiska länder har varit beroende av rysk gas och olja. Tyskland har tidigare investerat mycket i relationerna med Ryssland och påverkas kraftigt ekonomiskt av att behöva göra stora infrastrukturella omställningar för att minska beroendet av Ryssland. Tyskland är Europas största ekonomi och viktig för svensk export.

Den svenska växelkursen

Den svenska kronan har tydligt försvagats jämfört med andra växelkurser sedan 2022. Den reala växelkursen spelar roll för svenskars och svenska företags köpkraft gentemot omvärlden. Den reala växelkursen tar hänsyn till den nominella växelkursen (dvs. hur många kronor man får betala för varje utländsk enhet) och inflationen/prisutvecklingen. På senare år har den nominella kronkursen försvagats kraftigt, från 6,80 kronor per dollar 2013 till 11 kronor 2023. Vidare är den svenska inflationen jämförelsevis hög och högre än den i eurozonen och i övriga nordiska länder.

Växelkursen är dock väldigt svår att förutspå och göra prognoser om. Lejonparten av handeln med svenska kronor sker mellan finansiella aktörer utomlands. En svag valutakurs behöver därför inte bero på risker i den svenska ekonomin utan på att finansinstitut vill diversifiera sina portföljer eller spekulera i vinstsyfte. Om kronan inte stärks blir det svårt att sänka inflationen och därmed för Riksbanken att sänka styrräntan. Både IMF (Internationella valutafonden) och Riksbanken menar dock att den svenska kronan är undervärderad och kommer att stärkas på sikt, därför att svensk ekonomi är välskött.

Verksamhetsrisk - kompetensförsörjning

Att attrahera och behålla rätt kompetens är en av kommunens absolut största utmaningar. En ökning av invånarantalet i de äldre ålderskategorierna, kommande pensionsavgångar och personalrörlighet påverkar behovet av fler rekryteringar. För att säkerställa kompetensförsörjningen är det viktigt med goda arbetsvillkor och en bra arbetsmiljö. Det är också viktigt att chefer har rätt förutsättningar samt stöd och verktyg i det dagliga arbetet. En liten organisation som Kungsör blir lätt sårbar och personberoende. Det är därför viktigt att redan nu fundera över hur denna sårbarhet kan minska. Eftersom kraven blir högre men resurserna inte ökar, kommer det bli ännu viktigare att öka samverkan internt i kommunkoncernen och med andra kommuner, närings- och föreningslivet.

Omställningsfonden, som stöttar medarbetare inom välfärden som har blivit uppsagda på grund av arbetsbrist eller överenskommelse på grund av nedsatt arbetsförmåga, rapporterar för 2023 att av dem som har gjort en överenskommelse på grund av nedsatt arbetsförmåga, är det

överlägset flest undersköterskor av samtliga yrkeskategorier. När behoven tilltar inom äldreomsorgen är det av vikt att underlätta för undersköterskorna m.fl. att kunna arbeta längre.

Våren 2023 fick kommunens dåvarande socialchef ett uppdrag från kommundirektören att ta fram en "Kommungemensam plan för hur Kungsör ska möta den demografiska utmaningen". Uppdraget har sedan delats in i tre delar: *Säkerställa tillgång till chefer och medarbetare med rätt kompetens, Arbetsgivarvarumärket* och *Ekonomisk plan för att möta den demografiska utmaningen*. En delrapport presenterades på en chefsdag med samtliga chefer i kommunkoncernen i november 2023 och den slutliga rapporten ska överlämnas i mars 2024. Det praktiska arbetet med att implementera en strategi för kompetensförsörjningen åligger sedan cheferna med stöd av HR-funktionen.

Finansiell risk

Skuldförvaltning

Kommunens helägda aktiebolag har en utestående nettoskuldsättning på totalt 795 858 tkr. Snitträntan på bokslutsdagen var 3,23 procent (senaste 12 månaderna) på den utestående nettoskulden (exklusive lån till Kungsörs kommun), vilket motsvarar 25 618 tkr. Kungsörs Kommunteknik (KKTAB) innehar 59 procent av låneskulden i bolagskoncernen. Övriga bolag är Kungsörs Vatten AB (KVAB) med 22 procent och Kungsörs Fastighets Aktiebolag (KFAB) som har 19 procent av lånestocken. Enligt aktuell prognos kommer räntekostnaden för 2024 uppgå till totalt 28 434 tkr för de tre bolagen, för att därefter avta enligt aktuell marknadsdata och på befintliga lån som förväntas refinansieras. Marknadsdata förändras kontinuerligt och ska inte tas för en sanning.

Skuldportföljen har omstrukturerats under året för att sprida riskerna. KKTAB har amorterat -10 000 tkr och KVAB har tagit upp nya lån motsvarande 24 528 tkr. KFAB:s låneskuld har inte förändrats sedan förra året.

Uppföljning av finanspolicyn

Kommunkoncernen följer inte kommunfullmäktiges riskmandat till fullo. KVAB är det enda bolag som efterlever finanspolicyn.

Enligt kommunfullmäktiges finanspolicy är högsta tillåtna ränte- respektive låneförfall inom en rullande tolv-månaders period 40 procent. Per den 31 december 2023 är ränteförfallet - totalt för kommunkoncernen - 53 procent och kapitalbindningen 25 procent inom tolv månader.

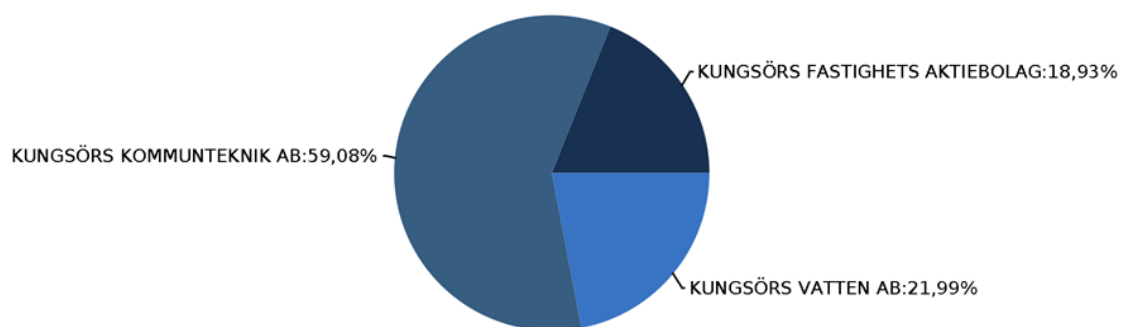
Tillåtet intervall för genomsnittlig räntebindning och kapitalbindning är 1,5 år-4,0 år enligt finanspolicyn. I verkligheten är genomsnittliga räntebindningen - totalt för kommunkoncernen - 1,30 år och kapitalbindningen 1,81 år.

KKTAB:s lån uppgår till 498 440 tkr. Deras genomsnittliga räntebindning uppgår till 1,20 år och kapitalbindning till 1,67 år. Av lånen förfaller 55,44 procent (både ränta och kapital) inom tolv månader.

KVAB har 185 528 tkr i lån. Genomsnittlig kapitalbindning och räntebindning uppgår till drygt två år. Av lånen förfaller 25 procent inom tolv månader. KVAB det enda bolaget i koncernen som uppfyller kommunfullmäktiges samtliga riskmandat.

KFAB:s lån uppgår till 159 750 tkr. Räntebindningen är knappa 0,45 år och kapitalbindningen 1,22 år. Andel ränteförfall inom tolv månader uppgår till 90,61 år och kapitalförfall till 46,79 procent. KFAB antog en egen finanspolicy inför år 2023 som går stick i stäv med kommunfullmäktiges policy och som medgav ränteförfall inom tolv månader på 90 procent. Det är en onormalt hög risk för den typen av bolag.

Risk	Mandat	KKTAB	KVAB	KFAB
Ränteförfall inom ett år	<40 %	55,44	25	90,61
Kapitalförfall inom ett år	<40 %	55,44	25	46,79
Räntebindning (år)	1,5 - 4,0	1,2	2,07	0,45
Kapitalbindning (år)	1,5 - 4,0	1,67	2,34	1,22

Uppföljning av finanspolicy - kapitalförvaltning

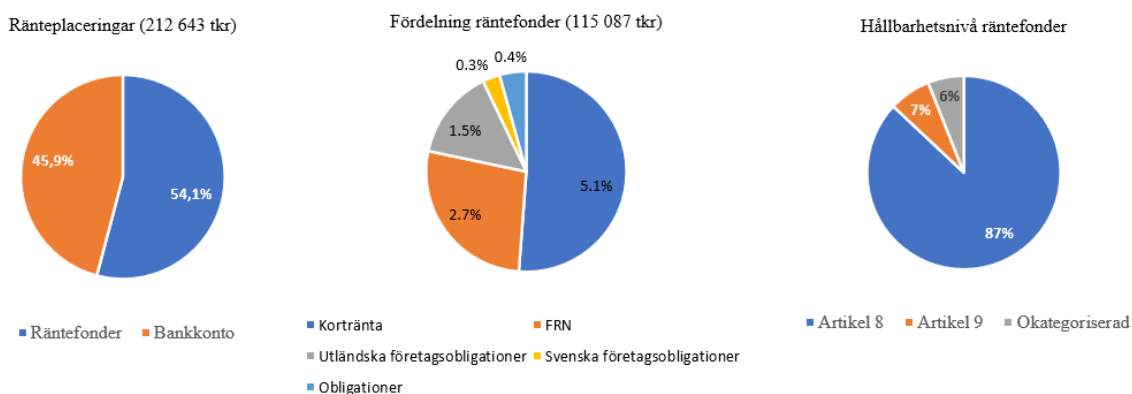
Kungsörs kommuns kapitalförvaltning består enbart av räntebärande placeringar i enlighet med den tidigare finanspolicy. Löptiden på räntebärande värdepapper får vara maximalt 3 år och lägsta tillåtna rating är BBB-/Baa3 enligt Standard & Poor's respektive Moody's. Löptiden är 0,8 år och ingen fond har sämre kreditrating än BBB. Enligt finanspolicy ska den kortsiktiga kapitalförvaltningen uppnå OMRX T-Bill + 0,5 procent - vilket på bokslutsdagen är 3,80 procent. (OMRX T-Bill är ett jämförelseindex framtaget för att se värdeutvecklingen av passivt förvaltade svenska värdepapper med korta löptider.) Årets avkastning i portföljen blev 4,89 procent.

Under året omstrukturerades placeringarna, enligt specifikation i not. Det gjordes för att minska risken genom att sprida innehaven geografiskt och så att andelen svenska företagsobligationsfonder minskade till förmån för utländska. Portföljen har haft en väldigt låg duration, vilket har varit till fördel under året som har präglats av ökande marknadsräntor. Under 2023 återhämtade sig portföljen efter den kraftiga nedgången under förra årets inflationsturbulens. Jämfört med 2022 års bokslut är värdepappersportföljen nu 5 342 tkr högre.

Räntefonderna klassificeras enligt EU:s hållbarhetskategorier enligt diagrammet nedan. De fonder som är märkta med artikel 9 är sk. mörkgröna och sådana fonder har som sitt syfte att investera hållbart. Det kan handla om bolag som levererar klimatlösningar som minskar

koldioxidutsläppen eller tillhandahåller rent vatten. Fonder märkta med artikel 8 är sk. ljusgröna och dessa fonder bidrar till hållbarhet utan att det utgör själva syftet med förvaltningen. Fonder som inte går att kategorisera kan fortfarande ha en hållbarhetsinriktning utan att tillgångarna går att hållbarhetsklassa, exempelvis statsobligationer. Det finns även fonder som investerar i bolag som på olika sätt verkar för att minska användningen av fossila bränslen, även om bolaget per definition säljer fossila bränslen.

Totala kortfristiga ränteplaceringarna (inklusive bankkonto) uppgår till 212 643 tkr på balansdagen. Framöver är målsättningen att effektivisera kapitalförvaltningen och det möjliggörs genom den nyligen beslutade finanspolicyn.

Pensionsförpliktelser

I tabellen nedan redovisas endast kommunens pensionsåtaganden. Pensionsåtagandena innebär omfattande ekonomiska förpliktelser för kommunen på lång sikt. Ansvarförbindelsen redovisas enligt den så kallade *blandmodellen* som innebär att pensioner intjänade före 1998 redovisas utanför balansräkningen. Eftersom nya medel inte upparbetas gör utbetalningarna på ansvarförbindelsen att skulden minskar. Samtliga pensionsåtaganden värdesäkras med inflationen i juni 2022, vilken var historiskt hög. Därför ökade budgeterade pensionskostnader 2023 med ca. 18 000 tkr i kommunen jämfört med 2022, då inflationen värdesäkrades med KPI i juni 2021 som var historiskt låg.

Det nya premiebestämda avtalet AKAP-KR från och med 2023 gör pensionskostnaderna mer förutsägbara därför att det inte byggs upp någon avsättning för de anställda som omfattas av AKAP-KR. Premierna ingår alltså inte i nedanstående tabell. Premieinbetalningarna är dock högre än tidigare avtal vilket är fördyrande för kommunen, men bör ses som ett led i att skapa attraktionskraft för att jobba inom kommunsektorn, då pensionsvillkoren för de anställda generellt blir mer konkurrenskraftiga. De anställda som omfattades av KAP-KL med förmånsbestämd pension fick möjlighet att byta avtal om de ville våren 2023. Kommunens pensionsförvaltare KPA uppmanade alla som hade en valmöjlighet att göra ett aktivt val. Det var 16 pensionsberättigade som gjorde ett aktivt val i kommunen men bara nio stycken som gick över till AKAP-KR.

Med konsolideringsgrad menas andel av pensionsförpliktelserna som täcks av medel i stiftelse, försäkring eller egna förvaltade pensionsmedel. Kommunen har inte tidigare haft några uttryckliga utfästelser om pensionsmedelsförvaltning och därav är konsolideringsgraden 0 procent. Dock beslutade Kommunfullmäktige möjliggöra sådan förvaltning den 13 november 2023 § 181. Att placera medel till framtida pensionsutbetalningar, innebär att utbetalning kan ske utan att kommunen måste budgetera högre resultatnivåer eller finansiera åtagandet med externlån.

Tabell: Pensionsförpliktelser		
belopp i tusentals kronor (tkr)	Bokslut 2023 jan-dec	Bokslut 2022 jan-dec
Total pensionsförpliktelse i balansräkningen		
Avsättning inkl. löneskatt	87 638	72 983
Ansvarförbindelse inkl. löneskatt	154 660	153 603
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring	0	0
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse	0	0
Summa pensionsförpliktelser (inkl. försäkring och stiftelse)	242 298	226 586
Förvaltade pensionsmedel - marknadsvärde		
Pensionsförsäkringskapital	0	0
Pensionsstiftelse	0	0
Finansiella placeringar avseende pensionsmedel	0	0
Summa förvaltade pensionsmedel	0	0
Finansiering		
Återlånade medel	87 638	72 983
Konsolideringsgrad	0%	0%

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Måluppfyllelse, verksamhetsmål

Den sammanfattande bedömningen är att Kungsörs kommun vid årets slut hade en spridd måluppfyllelse där kommunen inte nådde hela vägen fram inom alla områden. Två kommunfullmäktigemål var uppfyllda i hög grad, ett delvis uppfyllt och två var ej uppfyllda.

Tre av de riktade nämnd- och styrelsemålen var vid årets slut helt uppfyllda och ett var delvis vara uppfyllt.

En del nyckeltal som används för att bedöma måluppfyllelsen saknar utfall för perioden och då har det senaste tillgängliga utfallet använts vid bedömningen av måluppfyllelsen.

Under året och fram till år 2025 är de kommunfullmäktigemålen nedanstående. Vid årets slut 2023 såg måluppfyllelsen ut så här:

Kommunfullmäktigemål	Bedömning
Hållbara städer och samhällen	
God utbildning för alla	
God hälsa och välbefinnande	
Goda arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	
Hållbar konsumtion och produktion	

För året 2023 beslutade även kommunfullmäktige om nedanstående riktade nämnd- och styrelsemål. Vid årets slut 2023 såg måluppfyllelsen ut så här:

Nämnd- och styrelsemål	Bedömning
Minska kommunens miljöpåverkan (alla nämnder och bolag)	
Andelen pojkar och flickor i årskurs 9 med behörighet till yrkesprogram för gymnasiet ska öka från basåret 2021 (77%) (BUN)	
Minska energiförbrukningen (alla nämnder och bolag)	
Öka allmänhetens kunskap om hållbara livsstilar (alla nämnder och bolag)	

Här nedan redovisas respektive mål och nyckeltal mer i detalj.

Hållbara städer och samhällen

Tilldelas: Kommunstyrelsen, Socialnämnden, Barn- och utbildningsnämnden, Kungsörs Kommunteknik AB, Kungsörs Vatten AB och Kungsörs fastighets AB.

Kungsör är inne i en mycket positiv och expansiv utvecklingsfas som fler väljer att flytta till. För att stärka Kungsör som en attraktiv plats för både befintliga invånare och potentiella inflyttare ska platsvarumärket stärkas i syfte att utveckla och stärka Kungsör.

För att gå i takt med befolkningsutvecklingen ska kommunen tillsammans med bolagen fortsätta att planera för och bygga hållbart med ett varierat bostadsutbud där det finns något för alla. I Kungsör ska medborgaren känna att den har en trygg tillvaro. När kommunen växer ökar efterfrågan på kollektivtrafik och en god infrastruktur.

För att Kungsör ska vara en attraktiv kommun att bo i och för att näringslivet ska kunna rekrytera rätt kompetens behövs det bra kommunikationer till pendlingsorter.

Kungsör har ett starkt näringsliv och ska fortsatt arbeta aktivt med att öka sysselsättningen för att möjliggöra för alla att bidra till en hållbar kommun, genom bland annat fler arbetstillfällen. Näringslivet och Arbetsförmedlingen ska fortsatt samverka för att minska arbetslösheten.

Målet har koppling till målområdet Ett välmående Västmanland och Ett nyskapande Västmanland genom hållbar tillväxt samt delmålen om ökad trygghet, balans på bostadsmarknaden och öka andelen sysselsatta, i Västmanlands Regionala Utvecklings Strategi (RUS).

Bedömning

Kommentar: Måluppfyllelsen bedöms utifrån nyckeltalen; antal invånare, förvärvsarbetande invånare 20-64 år och utsläpp av kväveoxider.

Antalet invånare i Kungsörs kommun sjönk under året och per den 31 december var invånarantalet 8 643. Det är en minskning med -119 personer jämfört med föregående år. Minskningen beror på en kombination av att det var fler som flyttat från än till Kungsör samtidigt som fler dog än föddes. Kungsör hade vid årets slut ett negativt flyttnetto på -105 personer och ett födelseunderskott på -18 personer.

Förvärvsarbetande invånare 20-64 år följs inte längre upp i den officiella statistiken, inga utfall efter år 2021 finns. Sedan 2019 använder sig SCB av de månatliga arbetsgivardeklarationerna på individnivå (AGI) som datakälla istället för de årliga kontrolluppgifterna (KU), det gör att jämförelser mellan detta nyckeltal och det nya nyckeltalet "sysselsättningsgrad 20-64 år, andel (%)" bör göras med försiktighet. Tittar vi på utvecklingen av sysselsättningsgraden för invånare 20-64 år ser vi dock att andelen ökar. År 2020 - 78%, 2021 - 80,0%, 2022 - 80,5%. Trenden är positiv och utfall för 2023 kommer först hösten 2024.

När det gäller nyckeltalet utsläpp till luft av kväveoxider visar de senaste utfallen att utsläppen av kväveoxider, kg/invånare har minskat med 0,7 kg/invånare mellan åren 2020 och 2021. Kungsörs resultat ligger en bra bit under rikets på 26 kg/inv. Utfall på nyckeltalet släpar och bedömning är därför gjord utifrån senaste tillgängliga utfall. Utfall för år 2022 kommer först sommaren år 2024.

Den samlade bedömningen är att målet delvis är uppfyllt.

Nyckeltal	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023	Bedömning
Invånare totalt, antal	8 787	8 762	8 643	8 805	
Förvärvsarbetande invånare 20-64 år, andel (%) (-2021)	79.2%			78.0%	
Utsläpp till luft av kväveoxider (NOx), totalt, kg/inv	14.9			15.3	

Nämnd- och styrelsemål	Bedömning
Minska kommunens miljöpåverkan (alla nämnder och bolag)	

Kommentar: Att minska kommunens miljöpåverkan och utsläpp kan göras på en mängd olika sätt i olika delar av våra verksamheter och det är när vi jobbar mot samma mål från olika håll som vi får effekt av vårt arbete. Måluppfyllelsen bedöms utifrån nyckeltalen Körda mil på bensen eller diesel och Verksamheter med möjlighet till källsortering.

Målet 2023 var att andelen körda mil på bensen eller diesel skulle minska utifrån utgångsvärdet. Kommunens utgångsvärde var 96,4% per den 31 augusti och resultatet per den 31 december blev 96,1%. Under perioden 1 januari till 31 december har antal körda mil för kommunens verksamheter sett ut enligt följande:
Bensin: 25 356 mil / Diesel: 19 412 mil / El: 1 817 mil.

Data för KFAB ingår inte i redovisningen då de inte följer upp antal körda mil, de har dock inga elbilar så andelen körda mil på bensen eller diesel blir 100% för KFAB. I dagsläget har endast kommunstyrelsens verksamheter och KKTAB tillgång till elbilar. Statistiken avser bilar och lätta lastbilar.

När det gäller verksamheter med möjlighet till källsortering var målet 2023 att möjligheten till källsortering skulle öka utifrån utgångsvärdet. Kommunens utgångsvärde var 76,7% per den 31 augusti och resultat per den 31 december blev 75,8%. Det går inte att avgöra om möjligheten till källsortering ökat eller minskat för kommunen som helhet mellan mättillfällena då resultat från Barn- och utbildningsnämnden saknades vid första mättillfället och utfall från KFAB saknas vid båda tillfällena.

Under året har olika aktiviteter utförts i syfte att minska kommunens miljöpåverkan exempelvis:

- Aktiviteter för att öka personalens och föreningslivets kunskap om miljöpåverkan och utsläpp gällande kommunens anläggningar, lokaler och friluftsområden.
- Brukarna inom socialförvaltningens verksamheter får stöd via bilder samt av personal att tömma kompost och sortera sopor i rätt sopkärl.
- Skolor och förskolor källsorterar.
- Minskad transportleverans av matlådor inom hemtjänsten. Från fem dagar till tre dagar.
- Aktivt arbeta för att andelen kg CO₂e per kg inköpta livsmedel ska vara under 2 kg CO₂e.

Den samlade bedömningen är därmed att målet delvis är uppnått.

Nyckeltal	Senaste utfall	Mål 2023	Bedömning
Körda mil på bensen eller diesel, andel (%)	96.1%	Lägre än 96,4%	
Verksamheter med möjlighet till källsortering, andel (%)	75.8%	Högre än 76,7%	

God utbildning för alla

Tilldelas: Barn- och utbildningsnämnden, Kommunstyrelsen och Socialnämnden.

Barns utbildning är central för att vårt samhälle ska kännetecknas av kunskap, demokratiska värderingar och likvärdighet. Alla elever ska må bra i skolan, ha en trygg skolgång och klara grundskolan.

Kungsörs kommun ska arbeta med att främja elevers skolgång genom att öka kunskapsresultaten. För att klara detta ska kommunen arbeta med tidiga och förebyggande insatser för eleverna där även kontakten med vårdnadshavare är viktigt.

Vuxenutbildningen är viktig i arbetet med god utbildning och för kompetensförsörjningen. För att med tiden minska arbetslösheten behöver kommunen stötta med utbildning för vuxna som gör att de på sikt har en egen försörjning. Företagarna är viktiga i arbetet.

Målet har koppling till målområdena Ett välmående Västmanland och Ett nyskapande Västmanland genom hållbar tillväxt samt delmålen om ökad trygghet och öka andelen elever som fullföljer sina studier med godkända resultat, i Västmanlands Regionala Utvecklings Strategi (RUS).

Bedömning

Kommentar: Måluppfyllelsen bedöms utifrån nyckeltalen om trygghet, behörigheten till yrkesprogram på gymnasiet, lärare med pedagogisk högskoleexamen samt genom andelen invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning. Flertalet nyckeltal har en eftersläpning och flera utfall för 2023 redovisas först 2024, bedömningen är därför gjord utifrån senaste tillgängliga utfall.

Utifrån de utfall som finns kan vi se att andelen elever i årkurs 9 som är behöriga till ett yrkesprogram på gymnasiet har ökat i jämförelse med 2022. 2022 var behörigheten till ett yrkesprogram på gymnasiet 71,8%, utfallet 2023 blev 79,4 procent, vilket gör att målet för 2023 kopplat till behörigheten är uppfyllt.

Utfall på nyckeltalen kopplat till trygghet bygger på resultaten från skolinspektionens enkät, vilken görs vartannat år, senaste undersökningen gjordes år 2022 så näst görs först 2024. Dock har skolorna i Kungsör genomfört sin egen enkät och där ser vi att utfallet gällande trygghet för åk 5 att 72,5% uppgett att de är trygga i skolan och motsvarande siffra för åk 8 var 83,8%. Den egna enkäten undersöker trygghet i klassen och på rasten och resultaten visar att eleverna är tryggare i klassen än på rasten. I den egna undersökningen är elever i åk 5 mindre trygga än elever i åk 8, samma utfall syns i skolinspektionens senaste enkät.

Utfall för 2023 för nyckeltalet lärare med pedagogisk högskoleexamen presenteras under våren 2024, men troligtvis blir det svårt att nå upp till den önskvärda nivån om 82% då trenden varit nedåtgående. Likaså kommer utfall gällande andel invånare med eftergymnasial utbildning våren 2024, här har det dock varit en positiv trend de senaste 20 åren, både i Kungsör och riket.

Den samlade bedömningen är att målet om god utbildning inte är uppfyllt vid årets slut.

Nyckeltal	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023	Bedömning
Elever i åk 5: Känner du dig trygg i skolan? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", Totalt (%)		69.8%	69.8%	72.0%	
Elever i åk 8: Känner du dig trygg i skolan? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", Totalt, Andel (%)		70.6%	70.6%	72.0%	
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, lägeskommun, andel (%)	77.0%	71.8%	79.4%	78.0%	
Lärare med pedagogisk högskoleexamen i kommunal grundskola åk 1-9, andel (%)	79.9%	72.2%		82.0%	
Invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%)	30.2%	30.6%		31.4%	

Nämnd- och styrelsemål	Bedömning
Andelen pojkar och flickor i årskurs 9 med behörighet till yrkesprogram för gymnasiet ska öka från basåret 2021 (77%) (BUN)	

Kommentar:

För att vara behörig till ett yrkesprogram ska eleven ha fått lägst betyget E i svenska/svenska som andraspråk, engelska, matematik samt fem andra ämnen. Måluppfyllelsen bedöms utifrån nyckeltalet: Elever åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, lägeskommun, andel (%).

Årets slutbetyg för årskurs nio visar att andelen elever som blivit behöriga till ett yrkesprogram på gymnasiet har ökat. Av eleverna i årskurs nio som slutade grundskolan i somras blev 79,4% behöriga. En ökning med 7,6 procentenheter i jämförelse med föregående år.

Målet bedöms därmed vara uppnått.

God hälsa och välbefinnande

Tilldelas: Socialnämnden, Kommunstyrelsen, Barn- och utbildningsnämnden och Kungsörs fastighets AB.

För att ha förutsättningar att klara vardagens krav och förverkliga drömmar behöver alla må bra. Att växa upp under goda förutsättningar, i en familj med goda livsvillkor, påverkar barn och ungas hälsa och utveckling positivt både här och nu men även senare i livet. Kungsörs kommun ska aktivt arbeta för att alla ska må bra.

Kungsör har idag god service till äldre vilket ska bevaras och förbättras, det ska finnas tillgängliga aktiviteter och mötesplatser för att öka tryggheten och bibehålla äldres psykiska och fysiska hälsa. Samlingslokaler, stöd i hemmet, boendelokaler som främjar hälsa och självständighet är viktiga delar för att alla invånare ska trivas. Arbetet med civilsamhället och kopplingen till den regionala strategin för folkhälsa är viktig för att få kraft i folkhälsoarbetet med ett särskilt fokus på ungas hälsa där forskning visar att idrott, rörelse och engagemang är viktigt för att öka välmående.

Våld i nära relationer är ett allvarligt brott, ett folkhälsoproblem och ytterst ett brott mot de mänskliga rättigheterna och vi ser att det ökar. Kungsörs kommun ska fortsatt arbeta aktivt med att våld aldrig ska förekomma och det förebyggande arbetet mot våld i nära relation ska stärkas.

Målet har koppling till målområdet Ett välmående Västmanland och delmålen om att öka tryggheten, minska andelen barn i ekonomiskt utsatta hushåll samt öka andelen barn och vuxna som anger att deras hälsa är bra eller mycket bra, i Västmanlands Regionala Utvecklings Strategi (RUS).

Bedömning

Kommentar: Målet bedöms utifrån nedanstående nyckeltal om brukarnas helhetssyn, deltagartillfällen i idrottsföreningar, implementerade rutiner kopplat till våld i nära relation och andel invånare i ekonomiskt utsatta hushåll. Ett nyckeltalen har en eftersläpning på cirka ett år och nyckeltalet om andel invånare i ekonomiskt utsatta hushåll mäts inte längre. Bedömningen är därför gjord utifrån senaste tillgängliga utfall.

När det gäller brukarbedömning särskilt boende har utfallet förbättras med 18 procentenheter i jämförelse med förra år, men når inte upp till önskvärd nivå. Inte heller brukarbedömning inom hemtjänsten når upp till önskvärd nivå och där har utfallet dessutom minskat med fyra procentenheter i jämförelse med förra året.

När det gäller deltagartillfällen i idrottsföreningar kommer utfall för 2023 först under hösten 2024. Vi kan dock se en förbättring under 2022 i Kungsör och även i riket mot hur utvecklingen sett ut tidigare. Det är dock för tidigt att uttala sig om den nedåtgående trenden nu är bruten eller om utfallet under 2022 var en tillfällighet.

I dagsläget finns det ingen nämnd eller bolag som har en implementerad rutin hur att kunna hantera misstanke om våld i när relation. Dock finns en intern rutin för hur kommunens Vuxenenhet handlägger ärenden vid misstanke om våld i nära relation.

Under året har olika aktiviteter utförts i syfte att skapa förutsättningar för god hälsa och välbefinnande i Kungsörs, exempelvis:

- En öppenverksamhet " Startpunkten" har öppnats för personer med någon form av psykisk ohälsa.
- Förebyggande och främjande arbete för en god hälsa inom äldreomsorgen.
- Kunskapshöjande insatser för medarbetare och förtroendevalda inom området våld i nära relation.
- Arbete för ökad trygghet i skolan.

Nyckeltal	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023	Bedömning
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)		43.0%	61.0%	84.0%	
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)		85.0%	81.0%	92.0%	
Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år	16.1	18.2		17.2	
Nämnder och bolag som har en implementerad rutin för att hantera misstanke om våld i nära relationer, andel (%)			0.0%	50.0%	
(N02904) Invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta familjer, andel (%)	11.8%			11.2%	

Goda arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Tilldelas: Kommunstyrelsen, Barn- och utbildningsnämnden, Socialnämnden, Kungsörs Kommunteknik AB, Kungsörs Vatten AB och Kungsörs fastighets AB.

Detta är ett inåtriktat mål som pekar på de förutsättningar som är nödvändiga för att organisationen ska kunna skapa värde för invånare, brukare och kunder. Kungsörs kommuns viktigaste resurs är medarbetarna med deras kompetens.

Arbetet med goda arbetsvillkor behöver fortsätta och för att kunna arbeta förebyggande ska utvecklingen för sjukfrånvaro följas upp. Medarbetarenkäten ska genomföras återkommande för att ge en indikation på hur organisationen mår och om arbetet känns meningsfullt.

Perspektivet jämställdhet ska genomsyra hela Kungsörs kommun och bolagen och organisationen ska ha konkurrenskraftiga och jämlika löner. I det arbetet blir lönekartläggningarna en viktig del. Arbetet mot upplevd diskriminering ska fortsätta.

Hållbar utveckling kräver smarta arbetssätt, medarbetare som mår bra, kommunikation, kvalitet, god service och tillgänglighet. Organisationen ska använda digital teknik som frigör resurser för att höja kvalitet inom andra områden.

Ekonomisk tillväxt är ett produktions-mått, t.ex. ett lands bruttonationalprodukt (BNP). Kommunen ska bidra till den ekonomiska tillväxten genom att iordningställa industrimark så att fler företag kan etablera sig i kommunen och skapa arbetstillfällen. Men det är också viktigt att tillväxten sker på ett hållbart sätt utifrån miljömässiga och sociala faktorer.

Målet har koppling till målområdet Ett nyskapande Västmanland genom hållbar tillväxt och delmålen om att öka sysselsättningen samt god ekonomisk utveckling, i Västmanlands Regionala Utvecklings Strategi (RUS).

Bedömning

Kommentar: Måluppfyllelsen bedöms utifrån nyckeltalen; Medarbetarengagemang (HME), andel heltids-, tillsvidareanställda och ny industrimark.

Utfall 2023 för HME saknas och bedömningen av nyckeltalets måluppfyllelse är gjord utifrån senaste tillgängliga utfall.

Andelen heltids-, tillsvidareanställda har ökat med 0,6 procentenheter i jämförelse med samma period förra året. Utfallet per den 31 december 2023 visar att Kungsörs kommun har 75,4% heltids-, tillsvidareanställda.

När det gäller ny industrimark är utfallet för 2023 0 kvm, vilket också var målvärdet. Först till år 2025 kommer arbetet med ny industrimark vara klart och det är först då vi når det långsiktiga målet på 30 000 kvm industrimark.

Under året har olika aktiviteter utförts i syfte att målet ska nås, exempelvis:

- Infört stödverktyg för sjukfrånvaro och rehabilitering samt personalanteckningar för chefer.
- Övergång till ny företagshälsovård skedde 1 april.
- Hemtjänstområdena har flyttat till gemensamma lokaler på Kinnekullevägen 9 för att främja sammanhållning, samarbete och effektivare arbetsprocesser. Genom detta har behovet av vikarier minskat och fler heltidstjänster kunnat erbjudas till ordinarie personal.
- Tre personer inom VIVA har utbildats till språkbudsutbildare som i sin tur utbildat 12 medarbetare från vård - och omsorg till språkbud, varav sex medarbetare fullföljde utbildningen.
- Revidering av den kommunala beställningen som kommunen gör till KKTAB har påbörjats.

Vid årets slut bedöms därmed måluppfyllelsen uppfyllts i hög grad.

Nyckeltal	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023	Bedömning
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Totalindex, senaste mätning på tre år	80			82	
Heltidsanställda, tillsvidareanställda, kommun, andel (%)	71.6%	74.8%	75.4%	74.9%	
Ny industrimark (planlagd), kvm	0	0	0	0	

Hållbar konsumtion och produktion

Tilldelas: Kommunstyrelsen, Kungsörs Kommunteknik, Socialnämnden, Barn- och utbildningsnämnden, Kungsörs Vatten AB och Kungsörs fastighets AB.

Omställning till en hållbar konsumtion och produktion av varor och tjänster är en nödvändighet för att minska negativ påverkan på klimat och miljö samt människors hälsa. Det är en tvärgående fråga och olika verktyg och åtgärder, på olika nivåer och av olika aktörer behövs där utbildning och information är två hörnstenar. Kungsör har och ska fortsatt ha ett stort miljöfokus och behöver utveckla regelbundna mätningar av exempelvis matsvinn, ekologiska- och lokala livsmedel, fordon och transporter.

Ett sätt att främja hållbara konsumtions- och produktionsmönster är att öka återanvändningen. Genom att återanvända produkter behövs inte nya resurser tas från jorden. Därför ska Kungsörs kommun utveckla ett system för cirkulär ekonomi för kommunen och bolagen.

Kungsör ska fortsätta arbeta och utveckla hållbara byggnader som främjar medvetna val av byggnadsmaterial och hur de ska hanteras. Genom att välja SundaHus eller likvärdigt ska kommunen säkerställa att de material som används har mindre klimatpåverkan och håller länge. För att skapa långsiktigt värdefulla byggda miljöer ska kommunen inom ramavtalsupphandlingar bli bättre på att ställa miljökrav.

Målet har koppling till perspektivet hållbar utveckling i Västmanlands Regionala Utvecklings Strategi (RUS).

Bedömning

Kommentar: Måluppfyllelsen bedöms utifrån senast tillgängliga utfall på nyckeltalen avseende insamlat kommunalt avfall, energianvändning för kommunens lokaler och andel fossiloberoende fordon i kommunorganisationen. Utfall för avfall kommer senare i höst och utfall för fossiloberoende fordon 2023 presenteras först våren 2024.

När det gäller energianvändning för kommunens lokaler har den minskat i jämförelse med samma period föregående år. Under året har olika aktiviteter utförts i syfte att skapa förutsättningar för att energiförbrukningen ska kunna minska, exempelvis:

- Energikontoret i Mälardalen levererade utkast till energiplan under december. Planen kommer att kunna antas under våren 2024.
- Två gemensamma företagsträffar har genomförts tillsammans med Energikontoret.
- Kultur- och fritid har i samverkan med KKTAB sett över möjligheterna att minska energiförbrukningen, bland annat så har temperaturen på vattnet i badhuset sänkts och ett arbete med att byta ut belysningen vid konstgräset till LED har påbörjats.

Vid årets slut bedöms därmed målet i hög grad uppfyllt.

Nyckeltal	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023	Bedömning
Insamlat kommunalt avfall totalt, kg/invånare (justerat)	555.0	501.0		540.0	
Energianvändning lokaler för kommunen, gradtalsjusterad	74.7	70.1	67.5		
Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%)	27.0%	29.5%		30.0%	

Nämnd- och styrelsemål	Bedömning
Minska energiförbrukningen (alla nämnder och bolag)	

Kommentar: Målet följs upp via nyckeltalet: Energianvändning lokaler för kommunen, gradjusterad som redovisas ovanför. Energiförbrukningen har sänkts i jämförelse med samma period föregående år och därmed bedöms målet som uppfyllt.

Öka allmänhetens kunskap om hållbara livsstilar (alla nämnder och bolag)	
--	---

Kommentar:

Hur vi lever våra liv och vilken livsstil vi har påverkar både vårt eget välbefinnande och hälsa men det får även effekter på världens klimat. För att bidra till en hållbar livsstil har verksamheterna under årets arbetat med olika aktiviteter för att Kungsörs invånare får information och en ökad medvetenhet i att göra hållbara livsstilsval. Under året har bland annat följande skett:

- Världsmiljöveckan med bla guidning på Norrby gård tema hållbarhet.
- Återbruksvecka
- Matsvinnsdag
- Find-Fix-fika
- växtbytdagar

Målet bedöms utifrån nyckeltalet om "antal genomförda insatser, riktade till allmänheten, i syfte att öka deras kunskap om hållbara livsstilar". Ambitionen var att minst 8 insatser skulle genomföras under året, utfallet blev 21. Därmed bedöms målet vara uppfyllt.

Nyckeltal	Senaste utfall	Mål 2023	Bedömning
Antal genomförda insatser, riktade till allmänheten, i syfte att öka deras kunskap om hållbara livsstilar	21	8	

Måluppfyllelse, finansiella mål

Tre av fyra finansiella mål uppnås 2023. Kommunens resultat motsvarar 2,3 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Resultatet är 9 miljoner kronor högre än budgeterat. Verksamhetens nettokostnader är 12 miljoner kronor högre än budgeterat, vilket i huvudsak beror på att hög inflation och marknadsränthöjningar förhindrade flera byggare att köpa de av kommunen iordningsställda tomterna på Runnabäcken 2.

Underskottet i verksamheterna vägs upp av 13 miljoner kronor i högre skatteintäkter och generella statsbidrag samt att finansnettot är 8 miljoner kronor högre än budgeterat.

Eftersom planerad byggnation av nya äldreboendeplatser för att möta den demografiska utmaningen antas föranleda investeringar för ca. 250-300 miljoner kronor från och med 2025,

önskas lånebehoven för andra investeringar hållas nere för att inte den finansiella utmaningen ska bli övermäktig. Dessvärre är det inte rimligt att hålla nere investeringarna och därav lånebehoven i vatten- och avloppsverksamheten, vilken förväntas öka belåningen långsiktigt.

Finansiella mål

Enligt kommunallagens bestämmelser ska kommunfullmäktige i budgeten ange finansiella mål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. God ekonomisk hushållning innebär att varje generation själv ska bära kostnaderna för det den konsumerar.

Bedömning

Kommunens resultat ska minst uppgå till 1,0 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag vid årets slut

Nyckeltal	Senaste utfall	Mål 2023	Bedömning
Kommunens resultat av skatteintäkter och finansiella statsbidrag, (%)	2.3%	1.0%	

Kommunkoncernens låneskuld ska inte öka och därför uppgå till högst 781 miljoner kronor vid årets slut

Nyckeltal	Senaste utfall	Mål 2023	Bedömning
Kommunkoncernens låneskuld, miljoner kronor	796	781	

Kommentar:

Kommunkoncernens låneskuld uppgår till 796 miljoner kronor. Kungsörs kommunteknik AB har amorterat 10 miljoner kronor på pengar som bolaget har återfått för investeringsmoms. Kungsörs Vatten AB har tagit upp nya lån motsvarande 24 miljoner kronor. Målet uppnås därmed inte.

Kommunens självfinansieringsgrad av årets inventeringar ska vara minst 100%

Med självfinansieringsgrad avses förmågan att betala investeringar med egna medel. Om självfinansieringsgraden är mer än 100% har kommunen finansierat investeringarna utan att ianspråkta sparade eller lånade medel.

Nyckeltal	Senaste utfall	Mål 2023	Bedömning
Kommunens självfinansieringsgrad, %	166%	100%	

Kommentar:

Målet uppnås. Självfinansieringsgraden uppgår till 166 procent. Budgeterad självfinansieringsgrad var 134 procent.

Kommunkoncernens kassalikviditet ska vara högre än 100 procent

Kassalikviditet är ett mått på kortsiktig betalningsförmåga. Den beräknas som omsättningstillgångar exkl. lager och pågående arbeten i procent av kortfristiga skulder. I och med att kostnaderna förväntas öka mer än intäkterna nästa år är det viktigt att följa kommunens och bolagens kassaflöden.

Nyckeltal	Senaste utfall	Mål 2023	Bedömning
Kommunkoncernens kassalikviditet, procent (%)	144.3%	100.1%	

Kommentar:

Den totala kassalikviditeten för kommunen, KKAB, KKTAB, KVAB och KFAB är 144,3 procent. Kommunens är starkast av dem med sina 173,4 procent. KKAB och KVAB har svagast likviditet med 11,1 respektive 64,2 procent. KKAB har en skuld sedan gammalt till Kungsörs kommun, vilken aldrig amorteras men ändå betraktas som en kortfristig skuld enligt bolagskoncernen.

KKTAB:s kassalikviditet uppgår till 108,8 procent och KFAB:s till 106,1 procent. Totalt sett har det inte skett någon märkbar förändring av kassalikviditeten, men för KKTAB:s och KFAB:s del är försämringen betydande.

Resultat och ekonomisk ställning

Den ekonomiska ställningen i kommunen är fortsatt god och resurserna har använts till det som kommunfullmäktige har beslutat. Kommunen håller budget och kraven på motprestation, i form av målen för verksamheterna för en god ekonomisk hushållning, uppnås.

Enligt beslutet i Kommunfullmäktige den 19 december 2022 om årets budget är målen för verksamheterna för en god ekonomisk hushållning följande:

-Andelen pojkar och flickor i årskurs 9 med behörighet till yrkesprogram för gymnasiet ska öka från basåret 2021 (77 procent).

-Energiförbrukningen och miljöpåverkan i övrigt ska minska 2023.

-Allmänhetens kunskap om hållbara livsstilar ska öka.

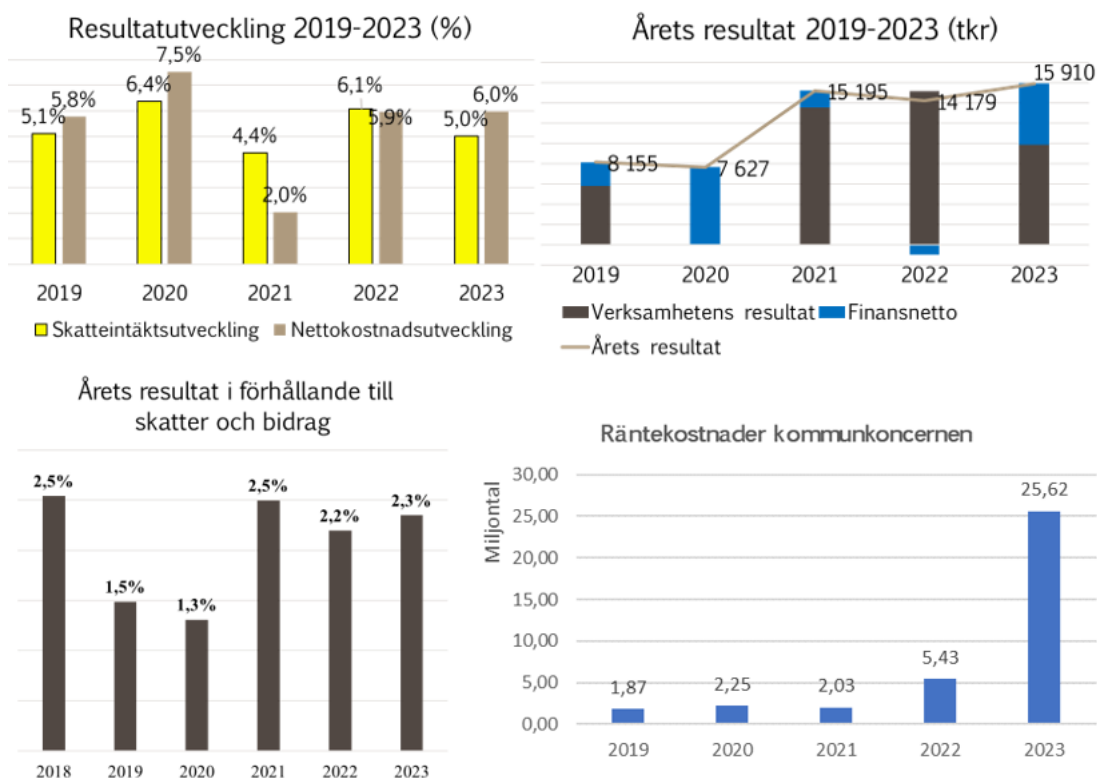
Samtliga mål uppnås och därmed har de kommunala verksamheterna använt skattepengarna effektivt. Skolans resultat identifierats i flera sammanhang som den mest prioriterade målsättningen för kommunen. En bra skola anses vara viktig för attraktionskraften och få nya invånare att bosätta sig i Kungsörs kommun. Att skolresultaten har förbättrats är lovande för framtiden.

God ekonomisk hushållning har sedan gammalt inneburit att kommunens egendom ska förvaltas med en strävan att hålla förmögenheten åtminstone intakt. Det gäller även verksamhet som organiseras i bolags- eller annan form. Löpande intäkter ska täcka löpande kostnader och det är inte effektivt att finansiera löpande kostnader med lån. Intäkter från försäljning av tillgångar ska i första hand utnyttjas till andra investeringar eller amortering av lån.

Kommunens helägda bolag har små marginaler och framförallt KKTAB har inte haft förutsättningar att reinvestera i verksamhetslokalerna i den utsträckning som inbringas av hyresintäkterna, eftersom andra delar av bolagets verksamhet har haft underskott som måste täckas. Skogsintäkter från avverkning av skog har inte kunnat användas i sin helhet tillbaka till skogen. Den senaste tidens ränteuppgång har medfört att räntekostnaderna idag motsvarar nästan en femtedel av bolagens omsättning, jämfört med en tjugondel för drygt ett år sedan. Det innebär att det är svårare för de kommunala bolagen att hålla förmögenheten intakt.

I de kommunala verksamheterna ökar nettokostnaderna mer än skatteintäkterna, vilket var tydligt redan vid årets ingång. Ekonomin är en stor utmaning för hela kommunsektorn och

nettokostnaderna har ökat kraftigt i år på grund av inflationen. Kungsörs kommun har dock haft en resultatnivå på mellan 2,0–2,50 procent de senaste tre åren, vilket får anses uttrycka stabilitet. För 2023 är resultatnivån beroende av finansiella intäkter i större utsträckning än den tre senaste åren. Tack vare en ansvarsfull ekonomisk förvaltning har kommunen lyckats parera underskott i koncernen och ändå uppnå stabila resultatnivåer över tid.

Balanskravsresultat

Kommunen har ett positivt balanskravsresultat i år med 11 392 tkr. Det finns poster som påverkar kommunens resultat och som behöver elimineras vid en bedömning av huruvida kommunen får anses uppfylla lagens krav om god ekonomisk hushållning. De poster som elimineras härrör inte till den egentliga verksamheten. Exempelvis elimineras här kommunens intäkter efter tomtförsäljningar. Motiveringen till att samtliga realisationsvinster ska elimineras är att vinsterna ska användas för att investera i andra anläggningstillgångar eller för att betala skulder som tagits för att förvärva tillgångarna. Även marknadsvärden på finansiella placeringar elimineras när balanskravsutredningen görs eftersom det inte vore rimligt om kortsiktiga upp- eller nedgångar i marknadsvärden på värdepapper fick effekter som exempelvis oönskade verksamhetsneddragningar.

Enligt 11 kap. 14 § kommunallagen får kommuner under vissa förutsättningar reservera medel i en resultatutjämningsreserv (RUR) för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Om balanskravsresultatet skulle vara negativt något år finns möjlighet att utnyttja kommunens RUR om skatteunderlagets utveckling har varit lägre än snittet de senaste åren. Kommunen får enligt

sina egna riktlinjer använda RUR under högst två på varandra följande år och värdet på kommunens RUR vid årets slut är 30 000 tkr.

År 2023 är däremot det sista året som det är möjligt att reservera medel till RUR, vilken kan användas till och med år 2033. Riksdagen fattade beslutet den 25 oktober 2023, om att kommuner från och med 2024 ska kunna avsätta medel till en resultatreserv (RER) istället för till RUR. RER är flexiblare än RUR (SOU 2021:75).

Tabell: Balanskravsresultat belopp i tusentals kronor (tkr)	Bokslut 2023	Bokslut 2022
Årets resultat enligt resultaträkningen	15 910	14 179
Samtliga realisationsvinster (-)	-787	-737
Orealiserade vinster (-) och förluster (+) i värdepapper	-3 731	2 972
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	11 392	16 414
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv (-)	0	-6 000
Användning av medel från resultatutjämningsreserv (+)	0	0
Årets balanskravsresultat	11 392	10 414

Väsentliga personalförhållanden

	Antal anställda	Antal årsarbetare		2023-2022
	2023	2023	2022	Skillnad
Kommun alla anställningsformer	1 103	727	724	3
varav tillsvidare	637	607	596	11
varav tidsbegränsad	466	120	128	-9
KKTAB alla anställningsformer	37	33	40	-7
varav tillsvidare	33	33	37	-4
varav tidsbegränsad	4	0	3	-3
KFAB alla anställningsformer	10	10	11	-1
varav tillsvidare	10	10	11	-1
varav tidsbegränsad				
KVAB alla anställningsformer	5	5	5	0
varav tillsvidare	4	4	4	0
varav tidsbegränsad	1	1	1	0
Summa	1 155	775	780	-5

Medarbetare kommunkoncernen

Kungsörs kommunkoncern (inklusive Kungsörs kommun, KKTAB, KFAB och KVAB) har sammanlagt 1 155 anställda och omräknat till årsarbetare 775. Förra året var antalet årsarbetare 780 så minskningen är måttliga fem. För kommunen har antalet årsarbetare ökat med tre. I KFAB har antalet minskat med en och i KVAB är antalet detsamma som föregående år. I KKTAB genomfördes en organisationsförändring med uppsägningar som följd, på grund av ett

besparingsuppdrag som lades och därför har personalstaten där minskat med sju (17,5 procent av total anställd personalstyrka).

Av det totala antalet årsarbetare i koncernen är 186 män och 588 kvinnor. Omräknat till procent innebär det att andelen män är 24 procent och andelen kvinnor 76 procent. Det är övervägande andel män anställda i bolagen jämfört med andelen kvinnor.

Medarbetare kommunen

Totalt i kommunen finns 1 103 anställda och omräknat till årsarbetare blir det 727. Andelen män är 21 procent och andelen kvinnor 79 procent. För ett år sedan var antalet årsarbetare 724, vilket då innebär en måttlig ökning med tre. Kommunen har 607 tillsvidareanställda årsarbetare, vilket är elva årsarbetare fler än för ett år sedan. Ökningen återfinns främst inom Socialförvaltningen, som har ökat med tolv. Barn- och utbildningsförvaltningen har minskat med fyra och kommunstyrelseförvaltningen har ökat med tre. Antalet heltidsanställda har ökat och deltidsanställda minskat i kommunen. Tidsbegränsade anställningar har minskat med nio. Med andra ord är personalstaten i stort sett intakt jämfört med förra året, med den skillnaden att antalet tillsvidareanställda har ökat och visstidsanställda minskat.

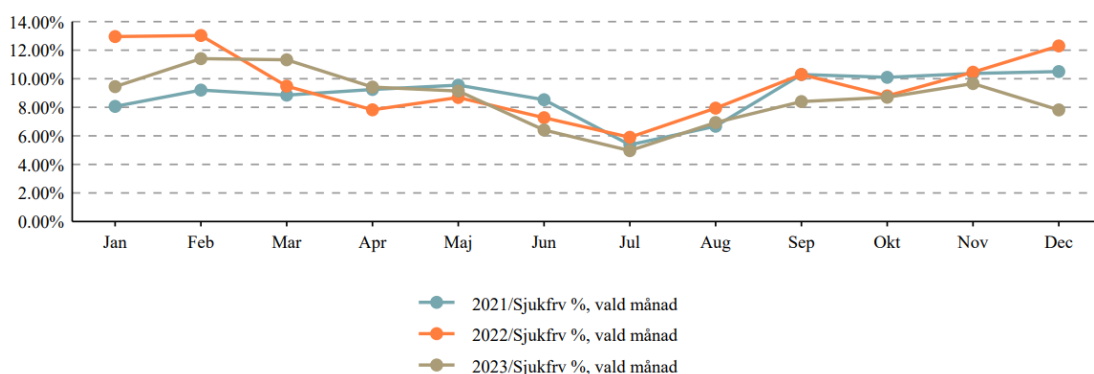
Fler än hälften av kommunens anställda finns inom Socialförvaltningen, närmare bestämt 51 procent, följt av Barn- och utbildningsförvaltningens 38 procent och kommunstyrelseförvaltningens 10 procent.

Pensionsprognos

Under åren 2024-2032 beräknas 146 medarbetare gå i pension från kommunen utifrån en prognostiserad pensionsålder på 65 år. Av dessa är 125 kvinnor och 21 män. Under kommande budget- och planperiod 2024-2026 är antalet som uppnår 65 år av kommunens anställda 38, varav 31 är kvinnor och sju är män. I KKTAB är det fyra som uppnår 65 års ålder under perioden 2024-2026, varav samtliga är män. I KFAB är det två som uppnår 65 års ålder och även där är båda män.

Från och med 1 januari 2024 sker en verksamhetsövergång av samtliga anställda i KVAB som blir anställda i det nya bolaget Västra Mälardalens vatten och avlopp AB (VMVA). Därför görs ingen pensionsprognos för KVAB.

Sjukfrånvaro kommunala verksamheter

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
2021	8.06%	9.20%	8.85%	9.25%	9.55%	8.53%	5.37%	6.67%	10.30%	10.10%	10.37%	10.50%
2022	12.95%	13.03%	9.48%	7.82%	8.69%	7.27%	5.90%	7.94%	10.30%	8.80%	10.46%	12.30%
2023	9.45%	11.41%	11.33%	9.42%	9.14%	6.41%	4.96%	6.93%	8.40%	8.70%	9.66%	7.82%

Sjukfrånvaro kommunkoncernen (inkl. kommunen, KKTAB, KVAB och KFAB)

Kommunkoncernens sjukfrånvaro uppgår till 8,3 procent av den totala tiden, varav 45,1 procent klassificeras som långtidssjukfrånvaro, det vill säga frånvaro mer än 59 dagar. Kommunens sjukfrånvaro uppgår till 8,6 procent av den totala tiden, varav 44,7 procent av den klassificeras som långtidssjukfrånvaro. För ett år sedan var sjukfrånvaron i kommunen 9,5 procent, varav långtidssjukfrånvaron 37,77 procent. (Detta är beräknat för månadsanställda, ej vilande anställningar. Om samtliga anställningsförhållanden inkluderas i beräkningen, sjunker sjukfrånvaron till 8,08 procent.)

KKTAB:s sjukfrånvaro uppgår till 5,9 procent (4,8), varav långtidssjukfrånvaron är 55,8 procent (18,7) av den. KFAB har på motsvarande sätt 0,9 procent (3,4) sjukfrånvaro varav 0,0 långtid (0,0) och KVAB 0,2 procent (3,2), varav 0,0 långtid (0,0).

Sjukfrånvaron i kommunen har minskat jämfört med ett år sedan. KKTAB:s sjukfrånvaro har ökat, men å andra sidan har deras personalstat radikalt minskat. Övriga bolag har väldigt få anställda och en låg frånvaro.

Andra väsentliga personalförhållanden

Under höstterminen blev det väsentliga förändringar av tjänstemannaledningen. Kommundirektören och socialchefen gick i pension och efterträddes av andra. Förvaltningschefen för Barn- och utbildning, HR-chefen och VD för KFAB avslutade också sina tjänster. En ny förvaltningschef för Barn- och utbildning har tillträtt och på HR-funktionen finns en tillförordnad HR-chef. VD för KKTAB och KVAB är numera även VD för KFAB. Den sedan 4 december nytillträdde kommundirektören kommer under 2024 göra förändringar i sin ledningsgrupp och göra vissa förändringar inom kommunstyrelseförvaltningens tjänstemannaorganisation.

Förväntad utveckling

Kommunkoncernens finansiella förmåga och långsiktiga planering

Riksbanken har höjt styrräntan successivt sedan 2022, från 0 procent till dagens 4 procent, i syfte att bromsa inflationen. I december 2022 var KPIF (KPI rensat för ränteeffekter) 10,2 procent och i december 2023 har den sjunkit till 2,3 procent. Att göra långsiktiga antaganden om ränteutvecklingen, elprisutvecklingen eller den allmänna inflationen, är lika svårt som att göra väderprognoser. Därför behöver kommunkoncernen agera långsiktigt i den ekonomiska planeringen och inte fokusera på enskilda marknadshändelser. Investeringsbehoven är fortsatt stora i koncernen och lånen kommer ganska snart att stiga till närmare 1 miljard kronor.

Den 14 november 2022 (KS 2022/382) beslutade kommunfullmäktige om ett åtgärdspaket till KKTAB med anledning av att bolaget annars hade blivit tvunget att upprätta en kontrollbalansräkning. Den dåliga ekonomin under många år hade urholkat det egna kapitalet, med de största underskotten i gatuverksamheten och centraladministrationen, men i övrigt underskott i nästan samtliga verksamheter som kommunstyrelsen finansierade. Kommunfullmäktige beslutade om långsiktiga ramtillskott med 1 100 tkr till gatuverksamheten, 1 280 tkr till centraladministrationen och 200 tkr för att täcka kostnaderna för den politiskt tillsatta styrelsen, vilken saknade budget. Att täcka underskotten i den så kallade beställningen hade till ändamål att säkerställa underhållet av fastighetsbeståndet, vilket hade prioriterats ned till förmån för annat.

En av flera andra åtgärder som vidtogs var att KKTAB fick höja hyrorna med 22 procent inför 2023 för att täcka ökade räntekostnader, vilket baserades på den ränteprognos som var just då, hösten 2022. Räntehöjningarna var inget bolaget hade tagit höjd för och var övermäktiga. Eftersom räntorna fortsatte att öka även under 2023, täcker dessvärre hyreshöjningen endast ränteökningarna men inte övriga prishöjningar 2023. Som framgått tidigare i förvaltningsberättelsen, under avsnittet om resultat och finansiell ställning, har kommunkoncernens räntekostnader ökat med 20 miljoner kronor under 2023.

När utredningen, som föranledde åtgärdspaketet 2022, gjordes var underskottet i beställningen -3 410 tkr. I bokslutet 2023 har underskottet ökat till -4 519 tkr. Underhållet av fastighetsbeståndet har därmed fått stryka på foten igen, vilket innebär att skattebetalarnas pengar eldas upp i båda ändar: resultatunderskott och tillgångsvärden som urholkas. Det är högst angeläget att bromsa nettokostnadsökningarna i KKTAB. Kommunen får en svagare ekonomi under kommande budget- och planperiod och har inte råd att vidta liknande räddningspaket som 2022 igen.

Behovet av reinvesteringar i äldre verksamhetslokaler samt vatten- och avloppsanläggningar är växande generellt i svenska kommuner. Dessutom måste antalet boendeplatser för äldre kraftigt ökas genom omfattande investeringsprojekt. Precis som i Kungsör blir kassaflöden och resultat i kommunerna allt svagare. Ovanpå detta är den totala befolkningsökningen den lägsta på 20 år, till följd av särdeles låga födslootal och liten invandring. Många kommuner kommer att få minskade barnkullar i förskola och skola kommande år. Därav även minskade behov av lokaler för de yngre åldersgrupperna. Det blir viktigt framöver att ha kontroll på behoven långsiktigt

med hjälp av investerings-, underhålls- och lokalförsörjningsplaner. Trots allt måste nettokostnaderna anpassas till ett skatteunderlag som växer i svagare takt än tidigare, på grund av befolkningsminskning och lågkonjunktur. Det kommer att kräva att pengar flyttas från Barn- och utbildningsnämnden till Socialnämnden.

Tillgodose ökande behov av bostäder för äldre

Den 23 mars anordnades en Framtidsdag för framtidens äldreomsorg dit politiker och högre tjänstemän var inbjudna. Socialchefen fick då uppdraget att ta fram en kommungemensam plan för att möta utmaningen och som ska harmoniera med den lokalförsörjningsplan som är under färdigställande våren 2023. Utmaningen kan delas in i två delar, där den ena handlar om att frambringa tillräckliga ekonomiska resurser och den andra handlar om att säkerställa personalförsörjningen.

Under kommande tioårsperiod visar befolkningsprognosen (mars 2023) att antalet äldre än 80 år kommer att öka med 220 personer. Under åren 2022–2026 kommer antalet att öka med 124 personer. Kostnaden för äldreomsorg fördelat i kronor per invånare som är äldre än 80 år i Kungsör är ca. 260 tkr. Det innebär att kommunen nominellt kan räkna med att kostnaderna för äldreomsorg kommer att öka med omkring 32 240 tkr till år 2026 och med omkring 57 200 tkr till år 2032. Ovanpå detta kan man räkna med en 30-procentig ökning av personalstaten 2021–2026 och en 50-procentig mellan åren 2021–2032.

Utmaningen blir att prioritera tillräckligt med resurser till äldreomsorgen och att säkerställa kompetensförsörjningen, men även att de facto åstadkomma en byggnation av ändamålsenliga bostäder och verksamhetslokaler. En förprojektering under 2024 ska redogöra för kostnadsbilden av att uppföra byggnader som rymmer trygghetsbostäder, särskilda boendeplatser, lokaler och bostäder för funktionshindrade, mötesplats/matsal och personalutrymmen på området Tallåsgården. Investeringen blir den största i Kungsör i modern tid.

Omfattande reformer påverkar flera kommunala verksamheter

Det finns en rad statliga utredningar och lagförändringar som kommer att påverka det strategiska arbetet i kommunen framöver. Här presenteras endast ett fåtal men mycket omfattande reformer.

Riksdagen har beslutat om en reform för gymnasieskolan och den kommunala vuxenutbildningen, för att underlätta ungdomars och vuxnas etablering på arbetsmarknaden samt förbättra kompetensförsörjningen till välfärd och näringsliv. Den avser nationella program och introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion, som utformas för en grupp elever, samt yrkesämnen och sammanhållna yrkesutbildningar på gymnasial nivå inom Komvux. Varje kommun måste samverka med minst två andra kommuner om planering, dimensionering och erbjudande av utbildningar. Utöver detta ska kommunerna även samverka med fler för att bredda utbildningsutbudet. Bestämmelserna träder i kraft den 1 juli 2023 och ska tillämpas på utbildning i Komvux från den 1 januari 2025 och i gymnasieskolan från 1 juli

2025. För Kungsörs del pågår processer med Köpings kommun och Arboga kommun. Dialoger om sekundärval pågår också med andra kommuner där Kungsörs elever har nytta av det.

Samsjuklighetsutredningens (En reform för samordnade, behovsanpassade och personcentrerade insatser till personer med samsjuklighet SOU 2021:93) förslag innebär att regionerna ska ta ett större ansvar för personer med missbruk och beroende. LVM (lag om vård av missbrukare i vissa fall) ska upphävas och vården tas över av regionerna, medan kommunerna ska arbeta aktivt för att det ska finnas boende och sysselsättning. LVM har inneburit högst betydande kostnader för kommunerna och just tvångsvården kommer att utredas vidare på nationell nivå. Det kan innebära en utmaning för Kungsör att erbjuda både lågtröskelverksamheter, utan krav på nykterhet och drogfrihet, och miljöer där sådana krav finns för att garantera trygghet och säkerhet för dem som behöver insatserna. Det är också en process att tydliggöra uppdraget för den kommunala hälso- och sjukvården gällande personer med missbruk och beroende. Om utredningens förslag blir verklighet träder lagförändringarna i kraft från och med 1 januari 2025.

I direktivet 2021:76 "Statligt huvudmannaskap för personlig assistans" har regeringen gett ett uppdrag att utreda förutsättningarna för att flytta utredning och kostnadsansvaret för personlig assistans från kommunerna till staten. Utredaren föreslår därtill omfattande skärpningar av de grundläggande behoven enligt LSS samt instiftande av nya insatser - så som personlig service, boendestöd enligt LSS, personligt stöd till barn och förebyggande pedagogiskt stöd.

KKTAB berörs av ett förslag till omarbetning av EU-direktivet om byggnaders energiprestanda, som bland annat anger att inga offentliga byggnader får ge ifrån sig utsläpp från och med 2027. Det är ett led i att höja kraven för att nå EU:s klimatmål. Förslaget processades länge och en preliminär överenskommelse togs i december 2023 som innebär att medlemsländerna själva får välja vilka styrmedel och åtgärder som ska användas för att uppnå nivåerna.

Finansiella rapporter

Resultaträkning

Resultaträkning	Not	Kommunkoncernen		Kommunen	
		2023 jan-dec Utfall	2022 jan-dec Utfall	2023 jan-dec Utfall	2022 jan-dec Utfall
Belopp i tusentals kronor (tkr)					
Verksamhetens intäkter	1	244 531	178 935	105 715	98 880
Verksamhetens kostnader	2	-841 370	-739 024	-765 015	-720 594
- varav jämförelsestörande poster	3	-10 410	-9 763	-10 410	-29 763
Avskrivningar och nedskrivningar	4	-47 600	-49 949	-8 523	-8 515
Verksamhetens nettokostnader		-644 439	-610 038	-667 823	-630 229
Skatteintäkter	5	441 747	414 167	441 747	414 167
Generella statsbidrag och utjämning	6	235 951	231 222	235 951	231 222
Verksamhetens resultat		33 259	35 351	9 875	15 160
Finansiella intäkter	7	13 110	4 382	11 635	3 704
Finansiella kostnader	8	-33 579	-11 258	-5 600	-4 685
Resultat efter finansiella poster		12 790	28 475	15 910	14 179
Extraordinära intäkter		0	0	0	0
Extraordinära kostnader		0	0	0	0
Årets resultat		12 790	28 475	15 910	14 179

Balansräkning

Balansräkning	Not	Kommunkoncernen		Kommunen	
		2023 jan-dec Utfall	2022 jan-dec Utfall	2023 jan-dec Utfall	2022 jan-dec Utfall
Belopp i tusentals kronor (tkr)					
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	9	383			
Materiella anläggningstillgångar					
- mark, byggnader och tekniska anläggningar	10	808 379	773 587	150 394	147 790
- pågående nyanläggningar	10	82 802	91 073	11 462	9 442
- maskiner och inventarier	11	200 012	202 167	19 912	18 692
- pågående investeringar fordon, maskiner, inv.	11	228	1 221	0	408
Finansiella anläggningstillgångar	12	10 885	10 583	127 309	126 382
SUMMA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		1 102 689	1 078 631	309 077	302 714
Omsättningstillgångar					
Bidrag statlig infrastruktur	13	5 867	6 222	5 867	6 222
Förråd, lager och exploatering	14	5 808	5 246	5 055	4 455
Kortfristiga fordringar	15	78 688	79 753	67 070	86 173
Kortfristiga placeringar	16	115 085	109 743	115 085	109 743
Kassa och bank	17	196 667	166 237	187 270	152 299
SUMMA OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR		402 115	367 201	380 347	358 892
SUMMA TILLGÅNGAR		1 504 804	1 445 832	689 424	661 606
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	18	359 664	314 357	325 652	311 472
- periodens resultat		12 790	28 475	15 910	14 179
- resultatutjämningsreserv		30 000	30 000	30 000	30 000
Övrigt eget kapital			111	0	111
SUMMA EGET KAPITAL		402 454	372 943	371 562	355 762
Avsättningar	19				
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		89 919	75 504	87 638	72 984
Övriga avsättningar		18 433	19 495	17 132	17 462
SUMMA AVSÄTTNINGAR		108 352	94 999	104 770	90 446
Skulder					
Långfristiga skulder	20	561 837	263 490	0	0
Kortfristiga skulder	21	432 161	714 400	213 092	215 398
SUMMA SKULDER		993 998	977 890	213 092	215 398
SUMMA					
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		1 504 804	1 445 832	689 424	661 606
PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER					
Ansvarförbindelser					
- Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	22	154 659	153 603	154 659	153 603
- Övriga ansvarförbindelser	23				
<i>Borgensåtaganden</i>		802 547	789 239	802 547	789 239

Kassaflöde

Kassaflödesanalys	Kommunkoncernen			Kommunen	
		2023	2022	2023	2022
Belopp i tusentals kronor (tkr)	Not	jan-dec	jan-dec	jan-dec	jan-dec
		Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
Den löpande verksamheten					
		12 790	28 475	15 910	14 179
Justeringar för ej likviditetspåverkande poster	24	58 529	65 123	20 324	23 347
Kassaflöde från den löpande verksamheten före rörelsekapitalförändring		71 319	93 598	36 234	37 526
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapitalet					
Ökning (-) minskning (+) av förråd/exploateringsutg.	14	-562	-3 542	-600	-3 377
Ökning (-) minskning (+) av kortfristiga fordringar	15	38 273	-35 729	19 547	-24 057
Ökning (+) minskning (-) av kortfristiga skulder	21	-10 837	-69 664	-2 860	-61 490
Ökning (-) minskning (+) av kortfristiga placeringar		-5 342	3 169	-5 342	3 169
Kassaflöde från den löpande verksamheten		92 851	-12 168	46 979	-48 229
Investeringsverksamheten					
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar (-)			0	0	
Investering i materiella anläggningstillgångar (-)	10,11	-56 808	-154 726	-13 662	-15 130
Investering i finansiella anläggningstillgångar (-)	12	-827	-1 654	-827	-1 654
Försäljning/utrangering av materiella anläggningstillgångar (+)	10,11	4 396	53	2 226	
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar (+)	12	-255	0	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-53 494	-156 327	-12 263	-16 784
Finansieringsverksamheten					
Nyupptagna lån (+)	20	29 280	29 250	0	0
Amortering av skuld (-)	20	-13 219	-3 881	0	0
Utdelning					
Ökning (-) minskning (+) av långfristiga fordringar	12	-100	-300	-100	1 200
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		15 961	25 069	-100	1 200
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur	13	355	355	355	355
Årets kassaflöde		55 673	-143 071	34 971	-63 458
Likvida medel vid årets början		230 831	374 158	152 299	215 756
Likvida medel vid årets slut*		286 504	231 087	187 270	152 299

*Likvida medel vid årets slut 2022 och vid årets början 2023 har en differens på 256 tkr, vilken beror på att Kungsörs kommuns andel av VMKF har justerat i och med Surahammars kommuns inträde.

Redovisningsprinciper och noter

Tillämpade redovisningsprinciper

Avvikelser från grundläggande redovisningsprinciper

Enligt RKR R5 Leasing ska finansiellt leasade objekt redovisas som anläggningstillgångar och -skulder i balansräkningen. Kommunen har inte påbörjat harmoniseringen till rekommendationen då annat utvecklingsarbete med årsredovisningen har prioriterats. Kommunen leasar inte personbilar. Leasing sker förutom lokaler endast till mindre belopp.

Den kommunala koncernen

Den kommunala koncernen består av kommunen och de kommunala koncernföretagen (LKBR 2:6). Enligt LKBR 2:5 är ett kommunalt koncernföretag en juridisk person över vars verksamhet, mål och strategier kommunen har ett betydande inflytande. Kungsörs koncern består av de kommunalt helägda bolagen, Kungsörs Grus AB, VMMF och VMKF.

Jämförelsetal

Jämförelsetalen är samma som i årsredovisningen för 2022, men fördelningen mellan olika poster har justerats för att anpassas till RKR:s rekommendationer.

Periodiseringar

Leverantörsfakturor, kundfakturor, räntor, sparade semesterdagar, ferielöner och okompenserad övertid har bokförts på den period de bedömts tillhöra.

Sociala avgifter

Sociala avgifter har bokförts i form av procentuella personalomkostnadspålägg som SKR kommunicerar för aktuellt år (44,53 procent för 2023).

Skatteintäkter och generella statsbidrag

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKR:s decemberprognos i enlighet med RKR R2 Intäkter. Kommunalskatten periodiseras, vilket innebär att mellanskillnaden mellan den definitiva slutavräkningen för föregående år och den slutavräkning som bokades upp i bokslutet föregående år påverkar årets resultat tillsammans med den preliminära slutavräkningen för innevarande år.

Jämförelsestörande poster

Som jämförelsestörande poster betraktas poster som är sällan förekommande och överstiger 100 tkr. Realisationsvinster och -förluster vid försäljning av anläggningstillgångar, realiserade och orealiserade värdeförändringar inom finansiella tillgångar samt intäkter och kostnader till följd av exploateringsverksamheten redovisas alltid som jämförelsestörande.

Exploateringsredovisning

Exploateringsverksamheten redovisas som en omsättningstillgång och värderas till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde. Intäkterna bokförs i takt med att tomträttsförsäljning sker och matchas mot kalkylerade kostnader, i enlighet med RKR R2 Intäkter. När exploateringsområdet är avslutat sker en slutavräkning mot faktiska kostnader.

Avskrivningsmetod och internränta

Avskrivning av materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserad på anskaffningsvärdet. För mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar. SKR:s internränta debiteras likaledes med rak ränta månaden efter att anläggningen tagits i bruk.

Anskaffningsvärde materiella anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk, eller med en nyttjandeperiod om minst tre år, klassificeras som anläggningstillgång om anskaffningsvärdet, minskat med ev investeringsbidrag och försäljningsinkomster, överstiger ett prisbasbelopp. Ränteutgifter aktiveras inte. Kommunen tillämpar konsekvent huvudmetoden och redovisar ränteutgifter som en kostnad i resultaträkningen det räkenskapsår de hänför sig till.

Avsättning och ansvarsförbindelse för pensioner

Kommunen redovisar sina pensionsåtaganden enligt blandmodellen och i enlighet med RKR R10 Pensioner. Blandmodellen innebär att avtalspensioner som intjänats före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse och avtalspensioner som intjänats från och med 1998 samt samtliga garanti- och visstidspensioner redovisas som en avsättning. Förpliktelser för pensionsåtagandet för anställda är beräknade enligt RIPS22.

Finansiella instrument

Kommunens kapitalförvaltning är avsedd att täcka framtida åtaganden och klassificeras som omsättningstillgång enligt RKR R7 Finansiella tillgångar och finansiella skulder. Placerade medel är föremål för försäljning och kan inte betraktas som stadigvarande. Samtliga placerade medel värderas till marknadsvärdet på balansdagen.

Not 1 Verksamhetens intäkter	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut 2023	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Bokslut 2022
belopp i tusentals kronor (tkr)				
Försäljningsintäkter	39 636	38 000	5 925	5 570
Taxor och avgifter	17 499	15 463	14 806	12 865
Hyror och arrenden	88 166	32 885	6 652	6 588
Bidrag och kostnadsersättningar från staten	68 166	63 063	62 270	62 524
EU-bidrag	85		85	73
Övriga bidrag	3 890	1 445	3 890	1 799
Försäljning av verksamhet, övriga intäkter	26 286	27 342	11 300	8 724
Intäkter från exploateringsverksamhet och tomträtter	787	737	787	737
SUMMA	244 515	178 935	105 715	98 880

Not 2 Verksamhetens kostnader	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut 2023	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Bokslut 2022
belopp i tusentals kronor (tkr)				
Inköp av material och varor	-90 850	-107 992	-35 424	-34 180
Bidrag	-15 362	-18 389	-18 812	-18 389

Köp av verksamhet	-92 642	-82 760	-136 495	-141 831
Personalkostnader inkl. sociala avgifter	-455 645	-429 233	-407 290	-384 515
Pensionskostnader	-64 080	-29 383	-60 670	-29 150
Lokal- och markhyror samt övriga fastighetskostnader	-50 961	-69 159	-80 634	-85 707
Inköp av tjänster	-61 057		-25 690	-26 822
Bolagsskatt	59	-2 108		
Övriga verksamhetkostnader	-10 832			
SUMMA	-841 370	-739 024	-765 015	-720 594

Kostnader för revision	Kommunkoncernen		Kommunen	
Kostnad för räkenskapsrevision				
Sakkunnigt biträde	-1 014		-348	-340
Förtroendevalda revisorer	-285		-276	-175
Bolagsrevision	-26	-798		
Kostnad för övrig revision				
Sakkunnigt biträde	-438		-185	-154
Förtroendevalda revisorer	-10			
SUMMA	-1 773	-798	-809	-669

Not 3 Jämförelsestörande poster i verksamhetens nettokostnader	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut 2023	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Bokslut 2022
belopp i tusentals kronor (tkr)				
Jämförelsestörande intäkter				
Exploateringsintäkter	787	737	787	737
Försäkringsersättning	191		191	
Summa intäkter	978	737	978	737
Jämförelsestörande kostnader				
Åtgärds paket KKTAB ekonomi på kort och lång sikt				-20 000
Miljöskuld		-10 500		-10 500
Nedgrävning kraftledning	-10 000		-10 000	
Löneskatt lönevaxling	-1 388		-1 388	
Summa kostnader	-11 388	-10 500	-11 388	-30 500
SUMMA	-10 410	-9 763	-10 410	-29 763

Not 4 Avskrivningar och nedskrivningar	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut 2023	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Bokslut 2022
belopp i tusentals kronor (tkr)				
Avskrivning immateriella anläggningstillgångar	-55			
Avskrivningar byggnader och tekniska anläggningar	-29 648	-23 626	-4 993	-4 736
Avskrivningar maskiner och inventarier	-17 880	-17 807	-3 513	-3 779

Nedskrivningar och utrangeringar	-17	-8 516	-17	
SUMMA	-47 600	-49 949	-8 523	-8 515

Not 5 Skatteintäkter	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut 2023	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Bokslut 2022
belopp i tusentals kronor (tkr)				
Preliminära skatteintäkter	432 566	401 062	432 566	401 062
Slutavräkning	2 293	2 788	2 293	2 788
Preliminär slutavräkning	6 888	10 317	6 888	10 317
SUMMA	441 747	414 167	441 747	414 167
Not 6 Generella statsbidrag och utjämning	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut 2023	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Bokslut 2022
belopp i tusentals kronor (tkr)				
Inkomstutjämning	133 792	136 000	133 792	136 000
Kostnadsutjämning	14 290	10 546	14 290	10 546
Regleringspost	20 443	24 320	20 443	24 320
Generella bidrag från staten	3 277	3 523	3 277	3 523
Utjämningsbidrag LSS	42 135	36 166	42 135	36 166
Kommunal fastighetsavgift	22 014	20 667	22 014	20 667
SUMMA	235 951	231 222	235 951	231 222

Not 7 Finansiella intäkter	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut 2023	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Bokslut 2022
belopp i tusentals kronor (tkr)				
Utdelning aktier och andelar		1 547	1 625	1 547
Räntor på lån till koncernföretag	3 217	277	3 217	277
Ränteintäkter medelsplacering	3 109	1 238	11	580
Borgensavgifter	1 427	1 273	1 427	1 273
Ränteintäkter kundfordringar	15	47	13	27
Orealiserad värdeökning på räntebärande värdepapper	5 342	0	5 342	0
SUMMA	13 110	4 382	11 635	3 704

Not 8 Finansiella kostnader	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut 2023	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Bokslut 2022
belopp i tusentals kronor (tkr)				
Räntekostnader	-27 854	-6 470	-54	0
Räntekostnader pensionsskuld	-5 610	-1 439	-5 441	-1 349
Orealiserad värdeminskning räntebärande värdepapper		-3 169		-3 169
Bankkostnader	-41	-167	-41	-167
Övriga finansiella kostnader	-74	-13	-64	0
SUMMA	-33 579	-11 258	-5 600	-4 685

Not 9 Immateriella tillgångar	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut 2023	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Bokslut 2022
belopp i tusentals kronor (tkr)				
Ingående värden	2 124			
Inköp	6			
Utrangering/justeringar	-1 180			
Summa utgående värden	950			
Årets avskrivningar	-55			
Ackumulerade avskrivningar	-512			
Totala avskrivningar	-567			
Summa utgående redovisat värde	383	0	0	0

Not 10 Mark, byggnader och tekniska anläggningar	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut 2023	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Bokslut 2022
belopp i tusentals kronor (tkr)				
Ingående värden	1 292 671	1 122 750	208 373	204 708
Inköp	49 204	154 582	8 649	5 161
Försäljning/bidrag	-3 038	-4 082	-1 053	-1 496
Utrangering/justeringar	994			
Summa utgående värden	1 339 831	1 273 250	215 969	208 373
Årets avskrivningar	-29 262	-22 099	-4 992	-4 737
Ackumulerade avskrivningar	-502 190	-469 064	-60 583	-55 846
Totala avskrivningar	-531 452	-491 163	-65 575	-60 583
Årets nedskrivningar/återföringar		-8 500		
Pågående projekt	82 802	91 073	11 462	9 442
Summa utgående redovisat värde	891 181	864 660	161 856	157 232

Not 11 Maskiner och inventarier	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut 2023	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Bokslut 2022
belopp i tusentals kronor (tkr)				
Ingående värden	322 734	293 239	58 058	55 088
Inköp	18 728	14 904	5 542	2 970
Försäljning/bidrag	-3 759	-1 724	-3 315	
Utrangering/justeringar		21 640		
Summa utgående värden	337 703	328 059	60 285	58 058
Årets avskrivningar	-17 604	-16 811	-3 234	-3 779
Ackumulerade avskrivningar	-122 587	-110 106	-39 366	-35 587
Totala avskrivningar	-140 191	-126 917	-42 600	-39 366
Årets nedskrivningar/återföringar	2500	1 025	2 227	
Pågående projekt	228	1 221	0	408
Summa utgående redovisat värde	200 240	203 388	19 912	19 100

Not 12 Finansiella anläggningstillgångar	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut 2023	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Bokslut 2022
belopp i tusentals kronor (tkr)				
Aktier och andelar				
Kungsörs Grus AB			30	30
Kommunaktiebolaget	1	1	1	1
VAFAB Miljö AB	1 777	1 777	1 777	1 777
Kungsörs Kommunföretag AB	0	0	68 148	68 148
Mälardalens Brand och räddning	1 737	1 737	1 737	1 737
Inera AB	42	42	42	42
Energikontoret i Mälardalen	9	9	9	9
Mälarskog Insatskonto	7	7	7	7
Kommuninvest ekonomisk förening	6 773	5 946	6 773	5 946
Kooperativ utveckling i Västmanland	1	1	1	1
Västmanlands tolkservice	13	13	13	13
Nätverk för byggnadsvård	10	10	10	10
Insatskonton	1	1	1	1
SABO	5			
HBV	80			
Andel i Västra Mälardalens VA AB	250			
Finansiella anläggningstillgångar bolag		1 039		
Summa aktier och andelar	10 706	10 583	78 549	77 722
Långfristiga fordringar				
Kungsörs Kommun teknik AB			47 860	47 860
Kungsörs Kommunföretag AB			900	800
Återbäring HBV	179			
Summa långfristiga fordringar	179	0	48 760	48 660
Summa finansiella anläggningstillgångar	10 885	10 583	127 309	126 382

Not 13 Bidrag statlig infrastruktur	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut 2023	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Bokslut 2022
belopp i tusentals kronor (tkr)				
Totalt bidrag Citybanan	8 882	8 882	8 882	8 882
Ackumulerad upplösning	-3 015	-2 660	-3 015	-2 660
varav årets upplösning	-355	-355	-355	-355
SUMMA	5 867	6 222	5 867	6 222

Not 14 Förråd, lager och exploatering	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut 2023	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Bokslut 2022
belopp i tusentals kronor (tkr)				
Förråd	753	791		
Tomter till försäljning	4 889	4 289	4 889	4 289
Tomträttsmark till försäljning	166	166	166	166
SUMMA	5 808	5 246	5 055	4 455

Not 15 Kortfristiga fordringar	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut 2023	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Bokslut 2022
belopp i tusentals kronor (tkr)				
Kundfordringar	11 284	15 268	7 482	5 112
Statsbidragsfordringar och kostnadsersättningar	85	1 995	85	73
Övriga kortfristiga fordringar	54 630	35 745	51 500	60 612
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	11 469	26 745	8 003	20 376
Skattefordringar	1 220			
SUMMA	78 688	79 753	67 070	86 173

Not 16 Kortfristiga placeringar	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut 2023	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Bokslut 2022
belopp i tusentals kronor (tkr)				
Räntefonder				
Handelsbanken korträntefond	13 096	18 030	13 096	18 030
SPP Korträntefond	19 796	20 075	19 796	20 075
Swedbank Robur Ethica Obligationsfond	5 130	5 130	5 130	5 130
SEB Företagsobligationsfond A		7 340		7 340
SPP FRN företagsobligationsfond	12 322	16 350	12 322	16 350
SPP Global företagsobligationsfond	4 990	5 130	4 990	5 130
Öhman investment grade A	1 421	2 830	1 421	2 830
Simplicity företagsobligationer A	1 803	2 830	1 803	2 830
Simplicity likviditet A	13 785	18 650	13 785	18 650
Öhman FRN SEK A		16 350		16 350
Öhman Global Investment Grade A SEK	4 301		4 301	
Candriam Bonds FRN SEK HDG	10 002		10 002	
Enter Klimatfokus Ränta A	8 002		8 002	
JPM Global korträntefond hållbar SEK	7 047		7 047	
UBAM Dynamic US Dollar Bond SEKHGD	10 190		10 190	
Anskaffningsvärde vid årets slut	111 885	112 715	111 885	112 715
Realiserad värdeförändring vid årets slut	-530		-530	
Orealiserad värdeförändring vid årets slut	3 730	-2 972	3 730	-2 972
Depåns värdeutveckling	3 200	-2 972	3 200	-2 972
Summa kortfristiga placeringar	115 085	109 743	115 085	109 743

Not 17 Kassa och bank	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut 2023	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Bokslut 2022
belopp i tusentals kronor (tkr)				
Kassa	47	68	47	68
Bank	196 620	166 169	187 223	152 231
SUMMA	196 667	166 237	187 270	152 299

Not 18 Eget kapital	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut 2023	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Bokslut 2022
belopp i tusentals kronor (tkr)				
Ingående eget kapital	359 664	314 357	325 652	311 472
Övrigt eget kapital		111		111
Resultatutjämningsreserv	30 000	30 000	30 000	30 000
Årets resultat	12 790	28 475	15 910	14 179
SUMMA	402 454	372 943	371 562	355 762

Not 19 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut 2023	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Bokslut 2022
belopp i tusentals kronor (tkr)				
Ingående avsättning till pensioner inkl löneskatt	72 110	72 299	69 829	72 299
varav förtroendevalda	1 169	4 765	1 169	4 765
Nyintjänad pension	8 829	-179	8 829	2 132
Årets utbetalningar	-2 660		-2 660	-2 306
Ränta och basbeloppsuppräkring	5 441	1 349	5 441	1 349
Övrig post	-92		-92	-5
Avsättning förtroendevalda	205	-2 894	205	-2 894
Löneskatt förtroendevalda	50		50	-702
Förändring löneskatt	3 123	-746	3 123	-44
Ingående avsättning till pensioner inkl löneskatt	2 369	2 540	2 369	2 540
Mälardalens brand och räddning				
Periodens förändring pensionsskuld	-252	-138	-252	-138
Periodens förändring löneskatt	-61	-33	-61	-33
Ingående avsättning till pensioner inkl löneskatt	785	775	785	775
Västra Mälardalens räddningstjänst (VMKF)				
Periodens förändring pensionsskuld	58	8	58	8
Periodens förändring löneskatt	14	2	14	2
Summa avsatt till pensioner inkl löneskatt	89 919	72 983	87 638	72 984
Andra avsättningar:	1 301	4 554		
Avsatt för åtgärdande av miljöskuld				
Redovisat värde vid årets början	17 462		17 462	
Nya avsättningar (ändrat bokföringsprincip jmf m 2021)		17 500		17 500
Ianspråktaga avsättningar	-330	-38	-330	-38
Outnyttjade belopp som återförts	17 132	17 462	17 132	17 462
Utgående avsättning för miljöskuld	17 132	17 462	17 132	17 462
SUMMA	108 352	94 999	104 770	90 446

Not 20 Långfristiga skulder	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut 2023	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Bokslut 2022
belopp i tusentals kronor (tkr)				
Långfristiga skulder				
Långfristig upplåning i banker och kreditinstitut	561 837	263 490		
Långfristiga skulder koncernföretag				
Förutbetalda intäkter anläggnings- /anslutningsavgifter				
Förutbetalda intäkter offentliga investeringsbidrag				
Summa långfristiga skulder	561 837	263 490	0	0
Uppgifter om lång- och kortfristig upplåning				
-Genomsnittlig ränta %	3,21%	0,70%		
-Genomsnittlig ränta % exklusive derivat	3,21%	0,70%		
-Genomsnittlig kapitalbindningstid, år	1,79 år	1,12 år		
Kapitalförfall andel av lån				
0-1 år	25,0%	97,2%		
1-3 år	55,7%	2,6%		
3-5 år	19,2%	0,2%		
Över 5 år	0,0%	0,0%		
Genomsnittlig räntebindningstid inkl derivat	1,29 år	0,26 år		
Genomsnittlig räntebindningstid exkl derivat	1,29 år	0,26 år		

Not 21 Kortfristiga skulder	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut 2023	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Bokslut 2022
belopp i tusentals kronor (tkr)				
Leverantörsskulder	51 508	78 862	38 970	71 676
Kortfristiga skulder till bank och kreditinstitut	197 592	464 546		
Moms och punktskatter	1 270	515	270	232
Personalens skatter, avgifter och avdrag	7 686	6 529	6 036	6 252
Upplupna sociala avgifter	8 842	8 355	7 944	7 555
Semesterlöneskuld	24 910	22 830	22 877	20 904
Upplupen pension individuell del	22 080	14 528	20 679	14 176
Löneskatt individuell del och utbetalda pensioner	7 212	5 310	7 054	5 310
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	43 847	47 642	2 200	5 083
Övriga kortfristiga skulder	67 214	65 283	107 062	84 320
SUMMA	432 161	714 400	213 092	215 508

Not 22 Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut 2023	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Bokslut 2022
belopp i tusentals kronor (tkr)				
Ingående ansvarsförbindelse för pensioner intjänade före 1998 inkl löneskatt	123 614	127 566	123 614	127 566
Årets utbetalningar	-8 996	-8 174	-8 996	-8 174

Ränte- och basbeloppsuppräknig	10 226	3 726	10 226	3 726
Övrig post	-380	495	-380	495
Förändring av löneskatt	30 195	29 989	30 195	29 990
Summa ansvarsförbindelse för pensioner intjänade före 1998 inkl löneskatt	154 659	153 603	154 659	153 603
Övriga upplysningar avseende pensioner				
Aktualiseringsgrad	95%	95%	95%	95%

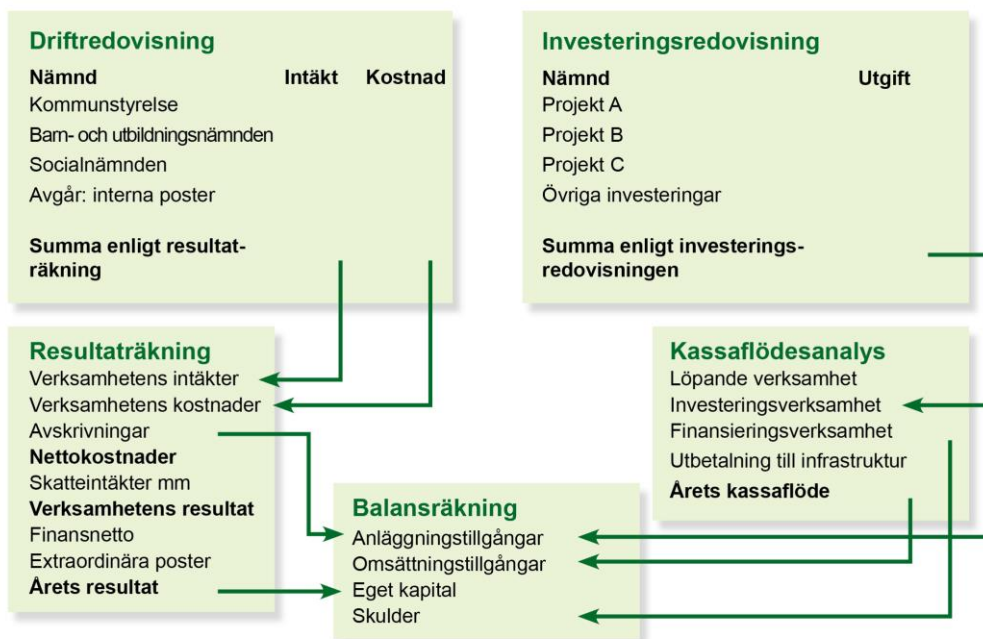
Not 23 Övriga ansvarsförbindelser	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut 2023	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Bokslut 2022
belopp i tusentals kronor (tkr)				
Borgensåtagande kommunala bolag				
Kungsörs Fastighet AB	159 750	159 750	159 750	159 750
Kungsörs Kometeknik AB	450 580	460 580	450 580	460 580
Kungsörs Vatten AB	185 528	161 000	185 528	161 000
Övriga borgensförbindelser				
Västra Mälardalens kommunalförbund	1 742	1 656	1 742	1 656
VafabMiljö kommunalförbund	4 947	6 253	4 947	6 253
Summa övriga ansvarsförbindelser	802 547	789 239	802 547	789 239

Kungsör kommun har i juni 1995 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 295 kommuner och regioner som per 2023-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförpliktelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vis ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Kungsörs kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2023-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 551 907 380 712 kronor och totala tillgångar till 562 022 704 021 kronor. Kungsörs kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 848 700 183 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 866 074 882 kronor.

Räkenskapernas samband

Driftredovisning

Nämnd (tkr)	2023					2022		
	Utfall	Budget	Just budget	Total budget	Avvik	Utfall	Budget	Avvik
Barn och utbildning								
Politisk verksamhet	-673	-760	0	-760	87	-651	-758	107
Musikskola/kulturskola	-997	-1 060	-30	-1 090	93	-1 106	-1 056	-50
Fritidsgårdar	-2 301	-2 197	-24	-2 221	-80	-2 378	-2 251	-127
Förskola	-52 587	-50 999	-1 610	-52 609	22	-51 416	-51 383	-33
Pedagogisk omsorg	-1 375	-1 269	0	-1 269	-106	-1 236	-1 230	-6
Öppen fritidsverksamhet	-646	-415	-17	-432	-214	-719	-1 012	293
Fritidshem	-5 154	-3 500	-93	-3 593	-1 561	-4 853	-4 556	-297
Förskoleklass	-3 094	-4 249	-92	-4 341	1 247	-3 698	-4 357	659
Grundskola	-101 461	-94 378	-1 977	-96 355	-5 106	-93 119	-95 296	2 176
Anpassad grundskola	-13 281	-15 975	-49	-16 024	2 743	-16 767	-15 898	-869
Gymnasieutbildning	-42 403	-44 529	-62	-44 591	2 188	-43 732	-44 596	864
Gymnasienpassad skola	-7 038	-6 000	0	-6 000	-1 038	-6 409	-2 044	-4 365
Vuxenutbildning	-6 341	-6 402	-134	-6 536	195	-5 954	-5 936	-18
Gymnasial vuxenutbildning	-1 350	-1 037	-49	-1 086	-264	-1 165	-90	-1 075
Anpassad vux	-120	-104	0	-104	-16	-85	-104	19
SFI	-2 949	-3 069	-116	-3 185	236	-3 626	-4 612	986
Flyktningmottagande	676	-245	-39	-284	960	362	-657	1 019
Totalt Barn- och utbildning	-241 094	-236 188	-4 292	-240 480	-614	-236 552	-235 836	-716
Socialförvaltningen								
Politisk verksamhet	-793	-780	0	-780	-13	-724	-669	-55
Vård och omsorg om äldre	-102 943	-96 563	-1 960	-98 523	-4 420	-95 891	-91 120	-4 771
Insatser LSS/LASS	-79 556	-77 847	-1 223	-79 070	-486	-77 362	-76 021	-1 341
Insatser ej LSS/LASS	-6 764	-6 966	-155	-7 121	357	-6 375	-6 676	301
Färdtjänst	-1 757	-1 894	0	-1 894	137	-1 180	-1 818	638
Individ och familjevård	-39 078	-37 816	-206	-38 022	-1 056	-38 512	-36 550	-1 962
Ekonomiskt bistånd	-12 067	-11 826	-82	-11 908	-159	-10 968	-10 930	-38
Flyktningmottagande	1 477	1 811	0	1 811	-334	747	-1 589	2 336
Arbetsmarknadsåtgärder	-7 296	-7 534	-34	-7 568	272	-5 280	-6 329	1 049
Förvaltningsledning	-6 076	-6 268	-148	-6 416	340	-6 657	-7 408	751
Gemensamt vård och omsorg	-21 371	-23 940	-233	-24 173	2 802	-21 914	-24 164	2 250
Totalt Socialförvaltningen	-276 224	-269 623	-4 041	-273 664	-2 560	-264 116	-263 274	-842
Kommunstyrelsen								
Politisk verksamhet	-7 226	-7 262	-19	-7 281	55	-6 941	-7 809	868
Infrastruktur o skydd	-31 743	-31 070	-490	-31 560	-183	-31 983	-29 942	-2 041
Kultur- och fritid	-23 300	-23 624	-145	-23 769	469	-22 062	-21 596	-466
Kommunikationer	-1 039	-1 038	0	-1 038	-1	-1 788	-1 731	-57
Gemensam verksamhet	-37 970	-41 736	-503	-42 239	4 269	-35 049	-17 994	-17 055
Mark- och exploatering	-9 412	11 991	8	11 999	-21 411	565	-95	660
Serviceenheten	-22 484	-22 767	-448	-23 215	731	-21 807	-22 116	309
Totalt Kommunstyrelsen	-133 174	-115 506	-1 597	-117 103	-16 071	-119 065	-101 283	-17 782
Totalt intern finans	-17 331	-26 056	1 339	-24 717	7 386	-10 496	-21 431	10 935
Total driftsredovisning	-667 823	-647 373	-8 591	-655 964	-11 859	-630 229	-621 824	-8 405

Kommunens totala driftresultat

Verksamhetens nettokostnader uppgår till 667 823 tkr, vilket motsvarar en negativ budgetavvikelse på -11 859 tkr. Den huvudsakliga förklaringen till den stora budgetavvikelsen är att budgeterade intäkter efter försäljning av exploateringstomter på Runnabäcken 2 inte har influtit. Dessa intäkter uppgick i budgeten till -19 220 tkr. De budgeterade intäkterna hade till avsikt att sänka de generella effektiviseringskraven för alla kommunala verksamheter 2023, eftersom 2023 är jämförelsevis tungt ekonomisk, med betydande prisökningar till följd av inflationen.

Med det sagt är nämndernas budgetavvikelser i övrigt små. Värt att nämna är att Socialförvaltningen aviserar om allt ökande kostnader för äldreomsorgen och personalkostnaderna där överstiger budget i år. Men det ska sägas att båda Barn- och utbildningsnämnden och Socialnämnden redovisar underskott som är mindre än en procent av deras totala budgetram. Deras budget motsvarar ungefär 80 procent av den kommunala budgeten.

För en djupare analys av det ekonomiska resultatet i förvaltningarna hänvisas till respektive nämnds verksamhetsberättelse.

Barn- och utbildningsnämndens ekonomiska resultat

Barn- och utbildningsnämnden har en budgetavvikelse på totalt -614 tkr, vilket får anses vara en liten avvikelse i relation till den totala budgeten, då den utgör mindre än en procent av den. Ett sätt att minska kostnaderna ytterligare är att fler barn och elever väljer att gå i kommunens egna förskolor och grundskolor istället för i annan kommun. Förvaltningens ekonomi är i viss mån beroende av riktade statliga bidrag, vilket är en sårbarhet, om staten bestämmer sig för att sänka bidragen.

Socialnämndens ekonomiska resultat

Socialförvaltningen redovisar ett underskott mot budget för 2023 motsvarande -2 560 tkr. Till största del beror underskottet på höga personalkostnader inom hemtjänsten och dyra kostnader för placeringar inom individ- och familjeomsorgen. Äldreomsorgens ökade behov på grund av det ökande antalet äldre invånare i kommunen som är i behov av kommunal service, kräver ytterligare ekonomiska resurser. Kommunfullmäktige har riktat särskilda satsningar under budget- och planperioden för att möta den demografiska utmaningen och verksamheten effektiviserar genom digitalisering. Men det kommer även att kräva förändrade arbetssätt om resurserna ska räcka till. Socialförvaltningen är i högre utsträckning än Barn- och utbildningsförvaltningen beroende av riktade statsbidrag, vilket innebär en sårbarhet på sikt.

Kommunstyrelseförvaltningens ekonomiska resultat

För Kommunstyrelseförvaltningen är budgetunderskottet högst betydande med -16 071 tkr och det beror på att budgeterade intäkter för försäljningen av tomter på Runnabäcken 2 har

uteblivit, på grund av att byggarna har valt att avvakta köp, med anledning av inflationen och räntekostnadsökningarna. Det ekonomiska läget i Sverige gör att marginalerna för byggherrarna försämras, men kommunen räknar med att intresset för att köpa tomterna kommer att återuppstå när vi befinner oss i konjunkturrell balans igen. Den högre avsättningen för nedgrävningen av kraftledningen tvärsöver en tomt, bidrar också till underskottet.

Ekonomiskt resultat intern finans

Lönerevisionen genererade ett överskott med 4 298 tkr. En avstämning av motpartsredovisningen avseende personalomkostnadspålägg som påförs verksamheterna och finansierar de kollektivavtalade personalförmånerna centralt, genererade i ett överskott. Pensionskostnaderna blev däremot markant högre än förväntat, trots att inflationseffekten var så hög inför året och redan hade budgeterats till 18 000 tkr högre än 2022. Eftersom inkomstbasbeloppet i november 2023 inte höjdes lika mycket som KPA:s prognoser spådde, blev pensionskostnaderna ännu högre mot slutet av 2023. Det berodde på att andelen sysselsatta med låga inkomster hade ökat. Flertalet poster avseende pensionskostnader och personalomkostnadspålägg genererade ett budgetöverskott med 3 088 tkr.

De kommunala företagens ekonomiska ställning

Bolagskoncernen i Kungsörs kommun

För samtliga bolag har räntekostnaderna ökat rejält vilket har medfört att utrymmet för att finansiera investeringar med egna medel har minskat. Bolagens verksamheter behöver anpassas till det nya ekonomiska läget, annars riskerar bolagens förmögenhet att urholkas.

KKAB:s resultat är 0 och det beror på att de löpande kostnaderna belastar dotterbolagen. Dotterbolagens koncernbidrag har ökat i år till 431 tkr, jämfört med 2022 års 190 tkr. Revisions- och räntekostnader har ökat.

KKTAB:s egna kapital har ökat med årets resultat som uppgår till 489 tkr. Värdet på anläggningstillgångarna har minskat med 4 683 tkr och kassan ökat med 7 631 tkr. Räntenettet är 9 695 tkr sämre än föregående år. Den ackumulerade förlusten för alla år med bolaget uppgår till -2 711 tkr.

KVAB:s egna kapital har minskat med årets förlust, som uppgår till -3 199 tkr. Den balanserade vinsten uppgår till 2 050 tkr. Anläggningstillgångarnas värde har ökat med 4 548 tkr tack vare pågående investeringsprojekt. I anläggningstillgångarnas värde inkluderas en bortskrivna fordran på KFAB med -3 000 tkr. Den har klassificerats som ett koncernbidrag i bolagets räkenskaper. Kassan har ökat med 15 878 tkr och härrör från lån som har tagits i förskott för att finansiera stundande investeringar. Räntenettet har försämrats med 4 921 tkr på ett år.

KFAB:s resultat är positivt med 3 161 tkr och förklaras i huvudsak av att den tidigare skulden till KVAB har skrivits bort, vilket gjorde att KFAB:s resultat påverkades med 3 000 tkr i sänkta åtaganden. Utan bokslutsdispositioner hade resultatet varit negativt med -1 559 tkr. Det har sin förklaring i att utthyrningen är sämre än föregående år (vattenläckor är en bidragande orsak)

men även att räntekostnaderna har ökat. Balansomslutningen har minskat med -2 477 tkr. Kassan har minskat med -1 497 tkr och värdet på anläggningstillgångarna med -1 391 tkr. Räntenettet är 4 227 tkr sämre än 2022.

Västra Mälardalens myndighetsförbund (VMMF)

Förbundet redovisar ett resultat för 2023 på -331 tkr. Budgeterat resultat motsvarande en procent av kommunbidraget, det vill säga 99 tkr, vilket innebär budgetavvikelsen är negativ med -430 tkr. Underskottet beror bland annat på kraftigt ökade kostnader för revisionen. Kostnaderna är 193 tkr högre än det medlemsbidrag på 80 tkr som förbundet erhållit för revisionen. Ytterligare har lågkonjunkturen medfört färre bygglov med lägre bygglovsintäkter som följd. Antalet nya ansökningar inom miljöskydd har minskat något vilket har medfört lägre intäkter.

För att möta de minskade intäkterna har besparingar gjorts på kostnader för personal (vakanser), konsultstöd, kurser, årliga kontorsdagar, prenumerationer och övriga inköp samt att överföring av ärenden till långtidsarkiv har flyttats fram. Besparingarna har kompenserat underskottet till viss del men inte fullt ut.

Pensionskostnaderna för den förmånsbestämda ålderspensionen och efterlevandepension ökade under 2023. Enligt prognosen fortsätter kostnaderna att öka ytterligare något 2024 för att sedan bli lägre.

Västra Mälardalens kommunalförbund (VMKF)

Förbundet har ett negativt resultat för 2023 på -1 986 tkr. Det motsvarar en negativ budgetavvikelse med -2 036 tkr. Orsakerna handlar om pensions- och räntekostnader. Pensionskostnaderna ökade med ca. 2 100 tkr (124 procent) och räntekostnaderna med ca 1 800 tkr (180 procent). Förbundet har tagit nya lån med 32 000 tkr under året och amorterat 21 680 tkr. Förbundet har haft goda resultat föregående år, vilket till stor del har varit avhängigt vakanta tjänster.

Kungsörs Grus AB

Under 2023 har leveranser skett till betong- och betongvaruindustrin och till ett flertal mindre eller medelstora entreprenad-projekt, så väl som till anläggnings- och byggentreprenörer, vägsamfälligheter, lantbruk och privatpersoner. Kungsörs Grus AB har erhållit täktillstånd för en bergtäkt i Nytorpsberget gällande brytning av 11 miljoner ton under 25 år. Därmed är tillgången på vara säkrad till år 2042. Soliditeten har ökat i bolaget, från 60,9 procent år 2022 till 62,9 procent 2023. Omsättning och resultat är förhållandevis stadiga de senaste fyra åren. Årets vinst blev 6 007 tkr och av det utdelades 5 343 tkr till aktieägarna. Kungsörs kommun fick 1 500 tkr i utdelning.

Investeringsredovisning

Kommunkoncernens investeringar

Kommunkoncernens investeringar

I kommunen och de helägda bolagen KKTAB, KVAB och KFAB har det investerats sammanlagt motsvarande 51 157 tkr i nettoutgifter i år. Mest investeringar sker i kommunens egen regi. Stor andel av investeringarna sker inom det tekniska området och handlar om asfaltering av gator, gatubelysning, cykelbanor. Exploateringen på Runnabäcken 2 är ett stort projekt som pågår. Nämnderna har investeringar i inventarier och verksamhetssystem. Totalt sett har kommunen investerat för 14 750 tkr i år. (I ett senare avsnitt finns en tabell med analys över kommunens investeringar.)

KKTAB:s investeringar

KKTAB har investerat för sammanlagt 14 412 tkr netto under 2023. Av totalen är ca. 39 procent investeringar i fordon eller inventarier. Det inkluderar en lastväxlarbil och förnyelse av maskinparken till följd av slitage eller haveri, så som inköp av plogar, skopor, kranar, gräsklippare, mm. Det handlar även om förnyelse av fordonsflottan som används till de kommunala verksamheterna och som KKTAB tog över från och med 2023. KKTAB har börjat byta ut de äldsta fordonen.

Vidare har 32 procent av investeringarna gått till reinvesteringar i fastigheterna enligt en underhållsplan som tas fram årligen av fastighetsavdelningen, för tre år i taget. Under 2023 har det genomförts flera besiktningar av brandmyndigheten, som resulterade i anmärkningar och som bolaget har åtgärdat.

Medel motsvarande 18 procent av totalen har nyttjats till Klämsbo ridskola, var det planeras för en stor utbyggnad framöver. Ridsporten är en av de populäraste sporterna i Kungsörs kommun.

Övriga 8 procent har använts till verksamhetsanpassningar på Turisten plan 2, där individ- och familjeomsorgen huserar samt ca. 3 procent till styr och ventilation i syfte att optimera energiförbrukningen.

KVAB:s investeringar

Bolaget har investerat för sammanlagt 12 601 tkr i år netto. VA Valskog är ett omfattande projekt, där ledningar är klara för användning, dock kvarstår genomspolning av ledningsnätet. När projektet var klart upptäcktes problem med lågreservoaren, där det har varit dieselläckage som har trängt in i betongen, och den har därför tagits ur drift. En utredning har pekat ut en möjlig placering för en ny lågreservoar.

Ett annat omfattande projekt är uppgradering av det nya reningsverket. En uppgradering av biosteget är det sista som kvarstår i den totala investeringar och det påbörjades 2023 och förväntas slutföras våren 2024.

KFAB:s investeringar

KFAB har investerat för sammanlagt 9 394 tkr i år. Investeringarna avser takbyte, hissrenovering och installation av fjärrvärmenät på två fastigheter.

Investeringar i de helägda kommunala bolagen 2023

KKTAB	(tkr)	KVAB	
Reinvestering enligt plan	4 659	VA Valskog	4 917
Klämsbo ridskola	1 657	Reningsverket	2 842
Fordonsflotta	1 983	PST Lundagatan	1 496
Styr och ventilation	350	Ledningsförnyelse	1 472
Lastväxlarbil	2 642	Skottbacken VV	792
Turisten plan 2	1 222	PST Varvsgatan	926
VA-anslutning Klämsbo ridskola	503	Säkerhetsåtgärder	90
Traktor Klämsbo ridskola	457	VA-ledningsflytt	13
Övriga fordon och inventarier	939	VA-serviser	53
Totalt KKTAB	14 412	Totalt KVAB	12 601

KFAB	
Takbyte Sågvägen 2-4	558
Hissrenoveringar	616
Nytt fjärrvärmenät Bågen	5 396
Nytt fjärrvärmenät Häggen 2	2 824
Totalt KFAB	9 394

Kommunens investeringsuppföljning

Investeringsredovisning belopp i tusentals kronor (tkr)	Utfall 2023	Ingående budget 2023	Justerad budget	Total budget 2023	Budget- avvik	Avslutad
Maskiner kost och städ	58	70		70		X
Totalt Kommunstyrelsen (KS) i egen regi	58	70	0	70	0	
Toppbeläggningar	2 125	2 000		2 000	-125	X
Torgbyggnad	129	0		0	-129	X
Gatubelysning utbyte lampor	2 114	2 407		2 407	293	X
Spår och leder (ej Kungsörsleden)		0	113	113	113	X
Upprustning staket Hagmarker	209	0	109	109	-100	X
GC väg Kungsringen	-1 053	0	60	60	1 113	X
GC väg Frejgatan/Kung Karl	422	350		350	-72	
GC väg Centralvallen	517	250		250	-267	X
Infrastruktur Runnabäcken 2	5 568	6 022	2 000	8 022	2 454	
Nybyggnad Skillingeudd T-brygga	1 449	1 500		1 500	51	X
Cykelväg Torpa-Kungsör	164	654		654	490	
P-platser Skillingeudd bad	21				-21	
Totalt KKTAB:s investeringar åt KS	11 665	13 183	2 282	15 465	3 800	
Inventarier	1 305	1 200		1 200	-105	X
Totalt Barn- och utbildningsnämnden	1 305	1 200	0	1 200	-105	
Inventarier	1 130	1 050	0	1 050	-80	X
Nytt verksamhetssystem	592	0	417	417	-175	X
Totalt Socialnämnden	1 722	1 050	417	1 467	-255	
Total kommunen	14 750	15 503	2 699	18 202	3 440	

Investeringsbudgeten har förbrukats i stort sett som planerat och redovisar totalt sett ett överskott, oaktat att det för enskilda poster även finns negativa budgetavvikelser. På Runnabäcken 2 kommer försäljningsintäkter så väl som utgifter skjutas på framtiden, eftersom tomtförsäljningar förväntas ske senare än vad som först planerades. Totalt sett förväntas investeringsprojektet förbruka planerade medel.

Med anledning av undermålig ventilation för den verksamhet som bedrivs i Torgkiosken, har ny ventilation installerats. Kapitalkostnaderna kommer att faktureras KKTAB av kommunstyrelseförvaltningen, som i sin tur höjer hyran på hyresgästen för att täcka de högre kostnaderna.

Slutrapporteringen av utbytet av högtrycksnatrium till LED-belysning behandlades i kommunstyrelsen under hösten. Det var ett led i energieffektiviseringen och i budgetbesparingarna inför 2023. Det finns en årlig pott på 400 tkr till gatubelysning från och med nästa år i budget och plan.

Byte av staket hagmarker blev dubbelt så dyrt som budgeterat och det beror på att budgeten beräknades med förutsättningen att Naturvårdslaget skulle genomföra investeringen. Investeringen utfördes i stället av KKTAB:s egen personal. Cykelvägen Torpa-Kungsör är ett pågående flerårigt investeringsprojekt och ingår i majoritetsstyrets tio-punkts-program. Överskottet 2023 planeras föras över till nästa år om beslut så sker. I samband med ett sådant

beslut ska även beslutet om att anlägga en parkering intill Skillingeudds badplats beredas. I bokslutet redovisas 21 tkr i utgifter utan budget, men det finns en bred politisk majoritet för investeringen, som ska underlätta för badgäster och besökare till paviljongen.

Både Barn- och utbildningsnämnden samt Socialnämnden har förbrukat mer än sin investeringsbudget till inventarier och verksamhetssystem.

Större investeringsprojekt som har avslutats under året

I nedanstående tabell görs en uppföljning enligt RKR R14 av de totala nettoutgifterna för större investeringsprojekt som har avslutats under året, mot projektens totala budget (ibland fleråriga). Slutredovisning har skett av utbytet av gatubelysningsarmaturer från högtrycksnatrium till LED (KS 2022/441) den 25 september 2023. Projektet hade till syfte att minska energiförbrukningen, vilket lyckades genom att förbrukningen hade halverats enligt en mätning när de flesta armaturer var utbytta. Budgeterade kostnader för den s.k. beställningen från KKTAB kunde därför minskas med -400 tkr.

Turisten plan 2 avser en verksamhetsanpassning av lokalerna där Individ- och familjeomsorgens personal sitter och tar emot besökare. PST (avloppspumstation) Lundagatan har genomgått en renovering i samband med mottagande av avloppsvatten från Valskog. Investeringen gjordes för att öka säkerheten i avloppshanteringen. PST Varvsgatan var gammal och uttjänt och byttes därför ut.

Större investeringsprojekt som har avslutats under	Åtgärd	Total nettoutgift	Total budget	Avvikelse
Kungsörs kommun		-8 126	-8 207	81
Belysningsarmaturer	Utbyte högtrycksnatrium till LED	-6 677	-6 707	30
-Skillingeudds badbrygga	T-bryggan	-1 449	-1 500	51
Kungsörs Kommunteknik AB		-2 642	-2 650	8
-Turisten plan 2		-2 464	-2 500	36
-Lastväxlarbil		-2 642	-2 650	8
Kungsörs Vatten AB		-1 265	-1 500	235
PST Lundagatan		-4 245	-4 000	-245
PST Varvsgatan		-1 265	-1 500	235